

Iskra

15

Kidričevi nagrajenci

Kar pet skupin Iskrinih raziskovalcev, med skupno dvajsetimi nagrajenimi, je dobilo iz sklada Borisa Kidriča letošnje nagrade za izume in tehnične izboljšave. To je vsekako izreden uspeh in hkrati priznanje Iskrinim prizadevanjem na razvojno-raziskovalnem področju, ob najtesnejšem sodelovanju z znanstveno-raziskovalnimi ustanovami.

Toliko število Iskrinih nagrajencev je nekoliko v nasprotju z, lahko bi rekli, otožnim slavnostnim nagovorom prof. dr. Janeza Milčinskega na podelitvi Kidričevih nagrad in nagrad iz sklada Borisa Kidriča. Ugledni akademik je med drugim poudaril, da je danes odveč tožiti za časi, ki so mimo in za priložnostmi, ki so bile po nemarnem zavržene. Treba je živeti in preživeti s tem, kar imamo in s tistim, kar pripada, mora pripasti znanosti, če naj pomaga premostiti zadrege. In dohiteti, kolikor je to mogoče, kar je bilo v letih zamujenega. Nič bolje ne bo, če bomo otožno primerjaje ugotavljali, koliko so nas prehiteli drugi, tudi tisti, ki so se pred dvajsetimi leti zgledovali pri nas. Minula suha leta ne bi smela zamoriti ognja znanstvene radovednosti, neukrotljive želje več vedeti, več odkriti, več povedati, več zapisati.

»Lahko je biti zvest stroki,« je med drugim dejal profesor Milčinski, »delovni skupini, zavodu, ideji, nalogi, dokler gre vse dobro in dokler ti naloga daje vse, kar potrebuješ — za delo, za življenje, za varnost. Toda prava, preizkušena zvestoba se začne onstran teh meja. Prav za to in za takšno zvestobo nam gre. Tako zvestih znanstvenikov nam je treba danes in jutri in še za mnogo prihodnjih dni. In takšnim naj bi šle nagrade, s kakršnimi danes slavimo in bomo ob letih spet slavili spomin Borisa Kidriča.«

Lado Drobež

Demokratizacija kadrovske politike

Deseti kongres ZKS je sicer že za nami (potekal je v času od 17. do 19. aprila), vendar to pot zaključujemo našo serijo izveščkov iz osnutka resolucije tega kongresa, o katerem bomo več spregovorili v naslednji številki.

»Preobražanje zastajajoče klasične industrijske družbe v družbo tretje znanstveno-tehnološke revolucije je po svojem bistvu globoka kadrovska družbena preobrazba.

Nastajanje in uveljavljanje novih kadrovskega zmogljivosti te in bodoče družbe v vodilno družbeno silo je odvisno predvsem od sposobnosti socialističnih subjektivnih sil, zlasti zveze komunistov, da prepoznajo vse subjektivne in objektivne ovire in z organiziranimi delovnimi ljudmi olajšujejo to neizogibno preobrazbo.

Sedanje zaostrene gospodarske razmere ustvarjajo tudi objektivne možnosti za demokratizacijo kadrovske politike. Zato moramo komunisti s povečano aktivnostjo na vseh ravneh dosledneje uveljavljati načela socialistične, samoupravne kadrovske politike in se zavzemati za dosledno spoštovanje demokratičnih kadrovskega postopkov.

Z delovanjem v samoupravnih organih si bomo prizadevali, kot samoupravljalci zavestno snovati in uveljavljati razvojno preobrazbo svojega okolja, kot hkratio odpiranje osebnih in skupne razvojne perspektive vsakega delavca in kot uveljavljanje tistih kadrov, ki so v proizvodnji, pri poslovanju in upravljanju z lastnim delom dokazali, da izstopajo po strokovnosti, prizadevnosti, ustvarjalnosti in sposobnosti organizirati demokratično kolektivno delo in uveljavljanje osebnih odgovornosti vseh, še posebej pa najodgovornejših delavcev.

Tako ravnanje komunistov je hkrati pot za hitrejšo demokratizacijo kadrovske politike in pot za hitrejšo uveljavljanje odnosov svobodne menjave dela, ki vodijo v povezovanje proizvodnih procesov s procesi vzgoje, izobraževanja in idejnopolitičnega usposabljanja sedanjih in bodočih samoupravljalcev.

Nujnost družbene kadrovske preobrazbe je hkrati nujnost strukturalnih sprememb v sami zvezi komunistov.

V naših vrstah imamo danes preveč zgolj formalnih članov, sopotnikov, idejno vprašljivih in celo moralnopolitično oporečnih ljudi. Zveza komunistov, kot vodilna revolucionarna idejna sila v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja mora svojo vlogo utrditi tudi z doslednejšim uveljavljanjem statutarne kadrovskega kriterijev in s spreminjanjem prioritet v kriterijih kadrovske politike. Družbeni ugled zveze komunistov temelji na moralnem ugledu vsakega člana, zlasti pa članov, ki imajo v družbi in v zvezi komunistov odgovorne funkcije. Bistveno bomo okrepili odgovornost vsakega posameznega člana zveze komunistov za

moralni ugled in razredno opredeljenost celotne organizacije.

Za članstvo v vrstah zveze komunistov bomo še odločneje uveljavljali naslednje kriterije:

— ugled, ki ga uživa človek kot osebnost, ki jo odlikuje osebnostna poštenost, pogum, tovarištvo, nesebičnost in razvit smisel za kolektivno delovanje,

— sposobnost demokratičnega in ustvarjalnega načina delovanja med ljudmi, nadpovprečni rezultati v progresivnem spreminjanju stanja na svojem področju dela in v okolju, kjer živi, samoiniciativno in odgovorno delovanje v družbenopolitičnih organizacijah in društvenih ter v celotnem delegatskem in skupščinskem sistemu,

— pripravljenost nenehno pridobivati novo znanje za delo, upravljanje in družbenopolitično delovanje.

Temeljni pogoj za hitrejšo kadrovskega preobrazbo celotne zveze komunistov je dosledno uveljavljanje teh kriterijev, zlasti pri kadrovanju in za posamezne funkcije v zvezi komunistov.

Zato da bi preprečili pojave liderstva, pretirane profesionalizacije in karizma, bomo v vodstva kadrovali in volili ljudi, ki so dokazali, da se zavedajo, da danes avtoriteta vodstev lahko temelji le na njihovi kolektivni sposobnosti, omogočiti nastajanje in razširjanje strateško pomembnega revolucionarnega znanja za družbeni razvoj v zvezi komunistov in med vsemi samoupravljalci. Izbirali bomo kadre, ki so z dosedanjim delom dokazali, da so pripravljeni in sposobni organizirati enakopravno sodelovanje vsega članstva pri oblikovanju in preverjanju dejanskih družbenih učinkov strategije in taktike zveze komunistov, ki znajo organizirati člane zveze komunistov, da delujejo tako, da lahko delovni ljudje sami preverjajo moč teoretičnih in praktičnih argumentov zveze komunistov.

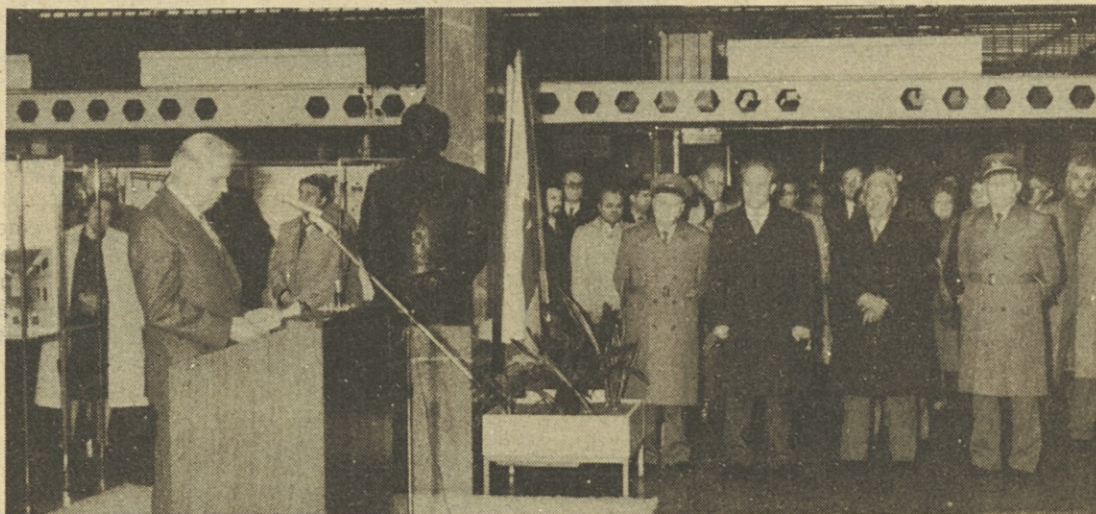
Taka kadrovskega preobrazba v vodstvih zveze komunistov bo omogočila, da bodo iz zveze komunistov hitreje odšli vsi, ki niso pripravljeni prevzeti bremena odgovornosti, samoodrekanja, nenehnega učenja in kolektivnega dela. V zvezi komunistov se bo tako hitreje oblikovala taka večina, ki jo vodijo objektivno najnaprednejši deli že nastajajočega delavskega razreda prihodnosti. To bomo dosegli tako, da bomo sistematično usposabljali možne kandidate za funkcije v zvezi komunistov, da bomo demokratizirali postopke evidentiranja in kandidiranja za vse funkcije v zvezi komunistov in, da na liste ne bomo uvrstili nikogar, ki ni dobil podpore v svojem okolju. Demokratično bomo uveljavljali tudi instituta nezaupnice in zamenjave.

Uveljavljanje teh kriterijev v kadrovskega politiki zveze komunistov je pogoj za utrjevanje ugleda zveze komunistov med mladino, delavci in iteligenco ter pogoj za revolucionarno diferenciacijo v zvezi komunistov in za krepitev delavske večine v naših vrstah.

10. KONGRES ZKS

Centralni
komite
Zveze
komunistov
Slovenije

Obletnico smrti Borisa Kidriča smo Slovenci počastili tudi z otvoritvijo razstave »Inovacije za stabilizacijo 86«. Razstavo v avli Ljubljanske banke na Trgu revolucije je odprl član predsedstva CK ZKS Slovenije Štefan Korošec.

Delegate razbremeniti preobširnih gradiv

Pregled programskih smernic delovanja sindikata, informacija o poslovanju SOZD Iskra, pregled planov Iskre, predvsem pa iskanje udarnejše vloge sindikata, so bile glavne teme petkove seje predsedstva KOS SOZD Iskra, ki je bila v Iskrini stolpnici v Ljubljani.

Vzroke za upadanje gospodarnosti v Iskri so razpravljali iskali v padanju strukture virov obratnih sredstev, naraščanju stroškov na enoto proizvoda, stalnem upadanju izvozne uspešnosti in kadrovski krizi, predvsem pa v nesamostojnosti OZD pri določanju pogojev poslovanja, kar posledično povzroča tudi občutek indiferentnosti in nemoči delavcev in delovnih organizacij, da je poslovanje že vnaprej predpisano.

Da bi te težave presegle, se moramo znotraj Iskre organizirati tako, da bomo lahko aktivirali naše notranje rezerve, bolje uredili kadrovske zadeve in vodstvena znanja, hkrati pa dosegli korenite spremembe glede izvoza, vprašanja kakovosti, investicij in inventivne dejavnosti.

In kje je ob vsem tem vloga sindikata?

Ob vseh teh problemih bi se moral prav sindikat bolje organizirati in frontno opredeliti območja delovanja. Udeleženci seje so poudarili, da je treba vlogosindikata iskati v boju za uveljavitev ekonomskih zakonitosti in da mora sindikat od strokovnih služb zahtevati realne informacije in poglobljene analize ter se zavzemati za vsebinsko obravnavanje problemov. Kot rdeča nit pa sta se skozi sejo vlekli misel in zahteva, da je treba rešitve najti v opiranju na lastne sile in iskanju notranjih rezerv sozda.

Zato je predsedstvo sprejelo sklep, da mora vodstvo SOZD

pripraviti osnove ukrepov s katerimi bi zavrla padanje poslovne uspešnosti SOZD, do posvetovanja poslovnih, družbenopolitičnih in samoupravnih delavcev, ki bo v začetku junija v Ljubljani. Do poletja pa morajo pripraviti popolni pismeni program in ga posredovati delavskemu svetu SOZD in sindikatu SOZD.

V nadaljevanju seje so razpravljali zahtevali, da je treba začeti z razbirokratiziranjem organizacije notranjega poslovnega sistema. Ob tem so nakazali na že dolgoleten problem preobsežnih gradiv, ki samo Iskro ogromno stanejo. S preobličbo gradiv se težave ne rešujejo vsebinsko, pač pa le formalno zadostijo zahtevam. Zato so dali pobudo, da bi od sedaj naprej celotna gradiva pošiljali le vodilnim delavcem, delegatom delavskega sveta SOZD in predsednikom sindikatov po posameznih delovnih organizacijah, ostali delegati pa bi dobivali le izvlečke posameznih točk. Sklepe seje pa bodo objavljali v glasilu Iskra.

V razpravi o planskih dokumentih SOZD so razpravljali poudarili, da so planski dokumenti še vedno preobširni, predvsem pa v njih ne vidijo strategije SOZD Iskra, ampak so le skupek planov delovnih organizacij. Predsedstvo je menilo, da bi morali v planskih dokumentih opredeliti osnovno strategijo in cilje sistema, s čimer bi tudi omogočili lažjo kontrolo izvajanja načrtov. Delegat Delte je tudi

opozoril, da v njihovi delovni organizaciji menijo, da planski dokumenti niso v celoti usklajeni z že sprejetimi samoupravnimi sporazumi SOZD Iskra.

Predsedstvo je obravnavalo postopke evidentiranja delegatov za odbore in komisije delavskega sveta SOZD in zadalžilo vse sindikalne konference, da te postopke zaključijo najkasneje do konca aprila.

Ko je predsedstvo obravnavalo nekatere predloge za spremembo samoupravnih splošnih aktov, ki urejajo področje delitve OD, je sprejelo sklep, da se v jesenskem času na projektne svetle SOZD prične postopek spremembe vseh aktov, ki urejajo to področje. Predvsem bo potrebno, po mnenju predsedstva, racionalizirati število aktov in upoštevati spremembe, ki bodo v tem času sprejete na nivoju republike in federacije.

Ob koncu seje je predsednik KOS SOZD Iskra Avgustin Ciuha, seznanil zbrane še z nekaterimi informacijami. Iskra Široka potrošnja iz objektivnih razlogov ni poslala programov o reorganizaciji, ki bi jih morala posredovati do marca. Biro za industrijski inženiring se je odločil, da bo razpisal referendum o izločitvi iz DO ZORIN in SOZD Iskra. Vzrok za morebitno izločitev je, da njihova dejavnost ni upoštevana v Iskrinem srednjeročnem načrtu, in ker v Iskri s svojo dejavnostjo sodelujejo le s 30 odstotki. Toda ob tem problemu so se dogovorili

li, da bodo referendum za tri mesece prestavili in skušali skupaj s SOZD Iskra problem nekako rešiti. Poleg tega je predsednik KOS še dejal, da je treba prijavnice za praznovanje »dneva Iskre — dneva borca«, ki bo 28. junija v Kranju, zbrati do prvega junija. Predsedstvo KOS SOZD Iskra je za eno od šestih Iskrinih nagrad, ki jih podeljujejo vsako leto na dnevu Iskre, predlagal Janeza Kerna, predsednika delavskega sveta SOZD Iskra.

V. Ž.

Kolegij sekretarjev Iskrinih DO

V torek, 15. aprila je bil v sejni dvorani Iskrine stolpnice kolegij sekretarjev DO SOZD Iskra. Vodil ga je pomočnik predsednika KPO SOZD Iskra Pavle Gantar, ki je v uvodu najprej pozdravil prisotne, nato pa zaprosil poročevalce, da podajo informacije.

Ivo Banič je sekretarje seznil s potekom reorganizacije SOZD Iskra. Povedal je kaj so naredili v prvi fazi, ki je trajala do letošnjega januarja in da so letos, ko teče druga faza reorganizacije naredili že niz korakov v smislu konsolidacije organizacije. To področje strokovne službe še preučujejo, nekatere stvari pa bo treba še pravno razčistiti in pripraviti Iskrine predloge v okviru razprave o spremembah in dopolnitvah zakona o združenem delu.

Na kratko so udeleženci kolegija pregledali tudi gradivo za enajsto zasedanje delavskega sveta SOZD Iskra, ki bo 22. aprila, medtem ko je o predlogih za spremembo in dopolnitev zakona o združenem delu, tekla kar obširna razprava. Osredotočili so se predvsem na spremembe in dopolnitve na tistih področjih, ki najbolj zadevajo Iskrine delavce in samo organizacijo Iskre. Zato so razpravljali o spremembah na področju samoupravnega reorga-

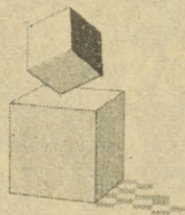
niziranja in odločanja pa o razmejitvah med samoupravnimi in poslovnimi organi in o spremembah na področju delovnih razmerij. Razpravljali so menili, da se mora Iskra aktivneje vključiti v razprave, ki potekajo na tem področju in zaradi tega so tudi ustanovili posebno komisijo, ki bo pripravila Iskrine predloge za konkretne dopolnitve in spremembe zakona, predvsem s stališča poslovanja gospodarskih subjektov. O omenjeni problematiki pa predvidevajo tudi posebne razgovore na ravni SOZD Iskra.

V nadaljevanju seje je beseda tekla tudi v organiziranju Iskrine tržne mreže v Jugoslaviji glede na predvidene spremembe zakonodaje. Ob koncu so precej obširno govorili tudi o usklajevanju dela delegatov. Pri tem so poudarili, da morajo sekretarji Iskrinih delovnih organizacij več delati z delegati in jim nuditi strokovno pomoč. V SOZD Iskra pa bodo še nadalje strokovno pomagali delegatom, ki opravljajo delegatske funkcije v slovenski skupščini in zboru združenega dela. Pri tem pa morajo strokovni nasveti in predlogi sodelovati tudi strokovne službe.

V. Ž.

Kar pet Iskrinih raziskovalnih skupin

**INOVACIJE
ZA STABILIZACIJO**

Pet raziskovalnih skupin, ki jih sestavljajo strokovnjaki iz različnih Iskrinih delovnih organizacij in zunanjih znanstvenih izobraževalnih ustanov je prejelo iz Sklada Borisa Kidriča nagrade za izume in tehnične izboljšave. Iskrini nagrajeni strokovnjaki so iz ISEZ, Centra za elektrooptiko, Merilne elektronike, Mikroelektronike, HIPOT in iz Uporov. Z Iskro sta bili posredno povezani še dve nagradi.

Osrednja počastitev dneva Kidričeve smrti je bilo minuli petek slavnostno zasedanje upravnega odbora Kidričevega sklada, združeno s podelitvijo letošnjih nagrad. Priznanja za znanstveno, raziskovalno in izumiteljsko delo je prejelo kar 165 strokovnjakov. Odbor sklada je podelil šest Kidričevih nagrad, od tega dve za vrhunske dosežke in štiri za življenjsko delo. Letošnji Kidričevi nagrajenci so Bosiljka Tadić in Raša Pirc, Ernest Mayer, Evgen Kanský, Bogdan Brecelj, Dušan Moravec in Aleksander Bajt.

Nagrade sklada je dobilo petnajst raziskovalnih dosežkov, nagrade sklada za izume in tehnične izboljšave pa dvajset. Najvišje priznanje za izumiteljsko delo je prejel Miha Japelj.

Slavnostni govornik na podelitvi v slovenski skupščini je bil akademik prof. dr. Janez Milčinski. Nagrade je podelil vodja upravnega odbora sklada Drago Ocepek.

Nagrade za izume in tehnične izboljšave so podelili naslednjim skupinam Iskrinih in zunanjih strokovnjakov:

Mariu Korvi, dipl. ing., Dragu Logarju, dipl. ing., Egonu Perisuttiju, dipl. ing., Juriju Hribovškiju, dipl. ing. in Mitji Zornadi, dipl. ing., za tehnično izboljšavo Prenosna radijska sprejemno oddajna naprava s frekvenčnim skakanjem SPARK

Utemeljitev

Novost in tehnična izpopolnitev naprave

SPARK je možnost prenosa s tehniko frekvenčnega skakanja. Tak način prenosa omogoča določeno zaščito pred vplivi elektronskega vojskovanja. Majhne dimenzije in majhna teža so rezultat optimalne uporabe mikroelektronske tehnologije. Preprosto uporabo naprave so dosegli z domiselno koncepcijo in realizacijo programske opreme mikroprocesorja. Za uporabnika naprava SPARK ni bistveno drugačna od klasičnih naprav, in to je zelo pomembno, saj naj bi to napravo uporabljali na široko.

Naprava SPARK z oznako PRC-738 je v redni proizvodnji. Do sedaj so izdelali 50 kompletov, predhodno pa ničelno in prototipno serijo naprav. Napravo so uspešno preskusili v različnih strukturah JLA in na predstavitvah v nekaterih arabskih državah.

Stojanu Troštu, dipl. ing., mag. Borisu Vedlinu, Marku Kažiču, dipl. ing., Juriju Nahtigalu, dipl. ing. in mag. Jožetu Žaklju za izum Okulistični Nd-YAG sunkovni laser

Utemeljitev

Izum je uspešen prispevek k uvajanju laserjev v medicino. Z uporabo laserja v okulistikah so možni hitri, natančni in neboleči posegi v očesu. Najpomembnejši dosežek je originalna rešitev laserskega resonatorja. Originalne rešitve vsebuje tu-

»Inovacije za stabilizacijo '86« — deseta, jubilejna razstava v avli Ljubljanske banke na Trgu revolucije, ki sodi med številne prireditve ob obletnici smrti slovenskega revolucionarja in voditelja Borisa Kidriča. Med mnogimi inovacijskimi dosežki si lahko te dni obiskovalci ogledajo tudi več vidnih rezultatov Iskrinih strokovnjakov, med njimi vseh pet, ki so bili nagrajeni iz sklada Borisa Kidriča.

Nagrado prejema predstavnik razvojne skupine, ki je dobila priznanje za tehnično izboljšavo Prenosna radijska sprejemno-oddajna naprava s frekvenčnim skakanjem SPARK.

Nagrado prejema predstavnik razvojne skupine, ki je izumila Okulistični Nd-YAG sunkovni laser.

Prejelo nagrade iz sklada Borisa Kidriča

di konstrukcija napajalnika. Okulistični laser dosega kakovost laserjev, ki so na tržišču. Laser je že v proizvodnji in je bil celo prodan na konvertibilni trg.

Danilu Mozetiču, dipl. ing., Franciju Pinteriču, ing., Andreju Godcu, prof., Ivanu Košaku, dr. Cirilu Poharju in profesorju dr. Gorazdu Vesnaverju za tehnično izboljšavo Industrijski konduktometer MA 5971 z ustreznimi celicami

Utemeljitev

Avtorji so razvili industrijski konduktometer skupaj z ustreznimi celicami za merjenje električne prevodnosti raztopin. V tovarni Iskra Merilna elektronika Horjul, že izdelujejo merilno opremo za industrijsko konduktometrijo.

Prototipi konduktometra in merilnih celic so narejeni izključno iz domačih elementov. Po kakovosti in tehničnih značilnostih so enakovredni sorodnim izdelkom priznanih tujih proizvajalcev (Siemens, Philips, Foxboro). S tem konduktometrom uvaža Iskra na domači trg nov izdelek procesne merilne opreme, ki bo nadomestil drage izdelke iz uvoza, ima pa tudi vse možnosti za prodajo na tujem. Iskra je edini proizvajalec tovrstne opreme pri nas.

Dr. Janezu Piršu, Silvi Pirš, dipl. ing., Igorju Muševiču, dipl. ing., Bojanu Marinu, dipl. ing., mag. Tonetu Pleteršku, Petru Stavanji, dipl. ing., Andreju Gartnerju, dipl. ing., Jožetu Pirkoviču, Jožetu Puciju, dipl. ing., Eriku Marganu in Janezu Drmažu za tehnologijo izdelave in krmiljenja tekočerkristalnih optičnih prikazalnikov

Utemeljitev

Avtorji so razvili lastno tehnologijo tekočerkristalnih prikazalnikov (LOD) kot

važnega elementa sodobnih elektronskih naprav. Delo je potekalo od osnovnih do usmerjenih raziskav in razvoja ter polindustrialne proizvodnje. Pri tem so razvili in izdelali tudi potrebno specifično tehnološko opremo ter krmilno vezje za matrični tekočerkristalni zaslon.

Inštitut Jožef Stefan je prijavil za patentno zaščito tri izume. Tekočerkristalne prikazalnike proizvajajo v Iskri HIPOT v Šentjerneju, ki je edini proizvajalec tekočerkristalnih prikazalnikov v Jugoslaviji.

Leta 1985 so izdelali 25.000 prikazalnikov v vrednosti 120 milijonov dinarjev.

Radku Luzarju, dipl. ing., Darku Duhu, ing., Darku Kodriču, dipl. ing., Branku Škrubeju, Stanetu Zagorcu, Ignacu Bakšetu, Miranu Kranjcu, dipl. ing., Igna-

cu Uršiču, ing., Janku Nendlu, dipl. ing., Marjanu Kunstiju, ing., Branetu Šešku in Iztku Ograjenšku za sistem za špiralizacijo uporov z Nd: YAG industrijskim laserjem UPLAS-20

Utemeljitev

Jedro sistema je mikroprocesorska enota, ki vodi delo mehanskih podsklopov podajalnega in merilnega dela ter laserja. Sistem je zasnovan tako, da lahko dela v zahtevnem industrijskem okolju in je v celoti sad razvojnega dela razvijalcev Iskra — TOZD Upori Šentjerne in Iskra — Center za elektrooptiko.

S tem sistemom so v TOZD Upori v enem letu, toliko časa deluje v redni proizvodnji, prihranili več kot 500.000 DM.

Besedilo in foto:
Lado Drobež

Slavnostni govornik na slavnosti ob podelitvi Kidričevih nagrad je bil akademik prof. dr. Janez Milčinski.

Priznanje prejemata dva izmed avtorjev tehnične izboljšave Industrijski konduktometer MA 5971 z ustreznimi celicami.

Priznanje prejema predstavnik skupnine strokovnjakov, ki je razvila lastno tehnologijo izdelave tekočerkristalnih prikazalnikov.

Razvijalci iz šentjernejskih Uporov in ljubljanskega Centra za elektrooptiko so razvili sistem za špiralizacijo uporov z laserjem. Na sliki je predstavnik te skupine.

Znanstvena informacija – hitrejši napredek

Pomanjkanje opreme, prostorska stiska in devizni primanjkljaj so glavne težave TOZD INDOK centra, ki deluje v okviru delovne organizacije ZO-RIN. Te pereče probleme so nakazali predstavniki Indok centra na četrtkovem razgovoru s predstavniki družbenopolitičnih organizacij in kolegijskega poslovnega odbora SOZD Iskra.

Dejavnost informacijsko-dokumentacijskega centra sega že v petdeseta leta, kot samostojni center, pa je začel delovati leta 1978. S strokovnimi informacijami pokriva področje celotne elektro-tehnike, elektronike, računalništva ter delno tudi strojništva tako, da skrbi za zbiranje, shranjevanje in posredovanje informacij v Iskri.

V razgovoru so predstavniki centra povedali, da Indok služba posreduje naslednje informacije: restrospektivne poizvedbe in selektivno diseminacijo informacij. Kot je razložila vodja centra inž. Vera Levovnik, so restrospektivne informacije pregled literature o določenem problemu in izpisan seznam ustreznih dokumentov, ki obravnavajo problem za več let nazaj. Takšna restrospektivna poizvedba je potrebna ob pričetku vsake raziskovalne, magistrske ali diplomske naloge ter pogosto ob tekočem delu, ko pride do problema, ki ga je treba strokovno najbolje rešiti. Na ta način se lahko strokovnjaki, študentje in raziskovalci izognejo vno-vičnemu odkrivanju tistega, kar je morda že nekje v svetu odkrito in objavljeno.

Medtem pa je selektivna diseminacija informacij (SDI) oblika informiranja, ko uporabnik prejme spisek najnovejših strokovnih informacij in vnaprej postavljeno vprašanje, ali interesni profil.

Torej Indok center posreduje Iskri strokovno literaturo, oz. strokovne informacije. To je vsekakor

On line iskanje informacij v bazi SAIDEL prek terminala na RRC.

njihova primarna naloga, predvsem zato, ker so nam danes, zaradi vse hitrejšega znanstveno-tehnološkega razvoja, strokovne informacije in literatura potrebne še bolj, kot kdajkoli prej. Seveda pa to pomeni, da morajo biti sproti

oskrbljeni z najnovejšo tujo literaturo, revijami in informacijami. Večino literature in informacij naročajo iz inozemstva (okrog 90%). Med drugimi center prejema svetovno banko podatkov za elektrotehniko, računalništvo in fiziko na magnetnih trakovih INSPEC, iz katere črpa podatke za sistem informacij, SDI in restrospektivne poizvedbe. S to banko podatkov se je sistem informiranja približal zahodno-evropski ravni. Kopije člankov in drugo literaturo pa center naroča v Angliji, v British Learning Library.

Center pa tudi sam ustvarja lastno bazo podatkov (SAIDC-el), v katero so zajeti vsi pomembni članki, vse nove knjige in sicer tudi iz sorodnih knjižnic v Ljubljani. Iskra ima on line terminalni priključek tudi na svetovno banko podatkov (INKA, FIZ), ki dopolnjuje baze podatkov, katere procesira center sam.

Iskra Indok center ima v svojem okviru organizirano tudi glavno knjižnico, ki skrbi za kompletno nabavo literature (knjige, članki iz revij, konferenčni in simpozijjski material in raziskovalne naloge).

Glavna knjižnica vodi enotno evidenco nabavljene literature, ki je

Center zaposluje 29 delavcev, 13 z visoko izobrazbo, šest z višjo in sedem s srednjo ter 2 kvalificirana delavca. Od 29 zaposlenih je 21 žensk.

vnešena v kataloge in v bazo podatkov. Tako lahko Iskrini delavci zahtevajo nabavo knjig in revij, ki jih potrebujejo pri svojem raziskovalnem, proizvodnem in upravnem delu ter za izpopolnjevanje znanja pa za izobraževanje ob delu in za študij. Glavna knjižnica v Indok centru vsklajuje nabavo literature za celotno Iskro in zato vodi katalog o naročeni literaturi. Poleg tega imajo organizirane priročne knjižnice v Iskri-PPC, Kibernetiki, Centru za elektrooptiko, Delti, Telematiki. Priročne knjižnice bodo on line povezane z banko podatkov SAIDC-el). V Kibernetiki je priročna knjižnica že tik pred priključitvijo terminala, s čimer bodo informacije mnogo bolj dostopne neposrednim uporabnikom. Hkrati pa Indok center skrbi tudi za kroženje revij po Iskrinih delovnih organizacijah. Kroženje revij lahko zahtevajo delavci na vodstvenih in

vodilnih delovnih mestih, ki nato omogočijo hiter pregled revij drugim delavcem. V ta namen so organizirane tudi manjše priročne čitalnice, kjer so nove revije na vpogled vsem strokovnjakom.

Seveda pa za vso to široko dejavnost potrebujejo precejšnja devizna sredstva in to v glavnem kovertibilna, ki jih mora priskrbeti Iskra sama. Zaradi »dobrega razumevanja« predvsem DO Elektrooptika in v zadnjem času Iskre Commerce, je nabava v preteklih letih kljub velikim deviznim restrikcijam kar zadovoljivo tekla tako, da strokovnjaki Iskre, niso preveč čutili deviznih težav v zvezi z literaturo. Vendar pa bo treba za bodoče zagotoviti redna devizna sredstva za literaturo in informacije, da bi tako pomemben dotok podatkov za prenos tehnologije in znanja uspešno razvijali naprej.

V okviru Indok centra deluje tudi služba industrijske lastnine, ki skr-

če je novo znanje ustrezno mednarodno zaščiteno. Zato vidijo velik pomen v petletnem načrtu Iskre, glede razvoja dejavnosti industrijske lastnine. Poleg prijave patentov pa se služba uspešno ukvarja tudi s patentno informatiko, ki je temelj za ugotavljanje tehnološkega razvoja in stanja doma in v svetu. Služba daje tudi vsa pravna mnenja glede domače in tuje patentne zaščite, glede na mednarodne konvencije in dogovore.

Že od vsega začetka pa deluje v okviru Indok centra tudi tehnična dokumentacija, ki razvija enoten kodni sistem za Iskro. Ta sistem je sodobno zasnovan in zajema celotno materialno poslovanje v Iskrinih DO. Glede na to, da je ta sistem vezan na računalniško obdelavo in, da pred nekaj leti računalniški centri niso imeli ustreznega softwara, se ta sistem ni mogel dovolj hitro uvajati v Iskro. V

V razgovoru so sodelovali:

Ivo Banič, član KPO SOZD Iskra, Miloš Pavlica, sekretar DPO SOZD Iskra, Avguštin Ciuha, predsednik KOS SOZD Iskra, Tone Orožim, predsednik aktiva ZB SOZD Iskra in Mojca Sirk, predsednica ZSMS SOZD Iskra.

DO ZORIN: Marjan Trojar, direktor DO ZORIN, Marjan Mozetič, predsednik delavskega sveta DO ZORIN, Stanko Trček, član KOS DO ZORIN,

TOZD Indok center: Vera Levovnik, vodja TOZD, Marjan Pipan, predsednik delavskega sveta TOZD, Mojca Milevoj, sekretar OOK TOZD, Mojca Verdnik — predsednik OOK ZS TOZD.

bi za prijave rešitev, izumov in pridobivanje novih tehničnih patentov in zaščito modelov in znakov. Delavci Indok centra bi radi to službo še razširili in razvili, za kar pa potrebujejo patentne inženirje z dobrim poznavanjem stroke in zlasti patentne problematike. Mislijo, da je dejavnost industrijske lastnine mnogo premalo prisotna pri razvojno-raziskovalnem delu in, da je premalo novih patentnih prijav, kar si seicer težko razlagajo ob sorišerno številnem razvojnem kadru v Iskri. Verjamejo, da je v Iskri mnogo novih tehničnih rešitev, toda zaradi premajhnega interesa raziskovalcev in vodstva za pridobivanje patentov v Iskri, v primerjavi z nekaterimi svetovnimi firmami na tem področju zelo zaostajajo. Zato bi bilo potrebno vzpodbuditi to dejavnost z ustreznim nagrajevanjem raziskovalcev, na drugi strani pa krepiti službo industrijske lastnine, da bo strokovno v čim večji meri razbremenila raziskovalca okrog zamudnega dela prijavljanja patentov.

Načrti Iskre so: »prodajati« znanje, vendar je to možno le tedaj,

On line iskanje informacij v bazi oštevilčenja.

V centru imajo tudi majhno čitalnico.

zadnjem času sta CAOP in Delta vključila v svoje nove pakete programov tudi možnost uporabe novega Iskrinega enotnega sistema oštevilčenja. Sistem danes uvajajo v tiste DO, kjer jim stari kodni sistemi ne ustrezajo, zato vpeljujejo enoten Iskrin sistem. Tako lahko pričakujemo, da bodo v nekaj letih uvedli ta sistem v večino Iskrinih DO. S tem pa bodo omogočili zelo

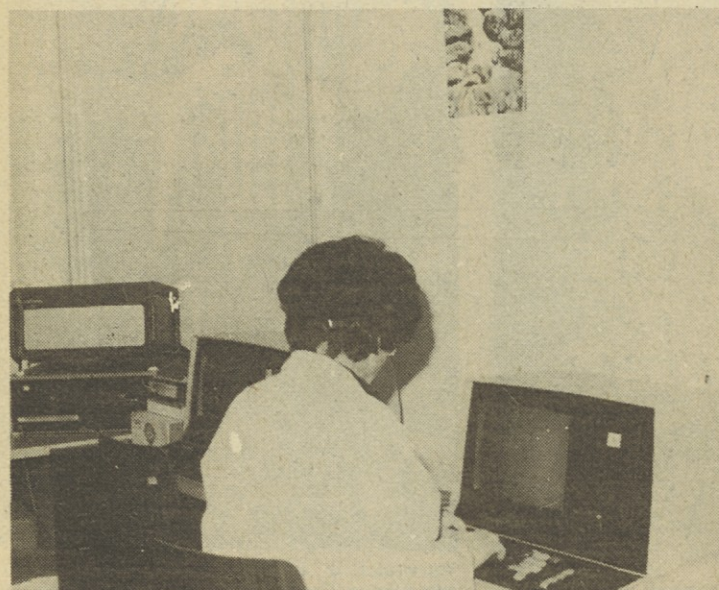
učinkovito komuniciranje v materialnem poslovanju med DO v Iskri, ker bo skozi poenoten naziv, identifikacijo in klasifikacijo vsak material natančno določen. Tak sistem bo tudi tesno povezoval DO Iskre med seboj in je osnova informacijskemu sistemu Iskre. Številni podatki tega sistema so shranjeni v računalniku in so na voljo v računalniško čitljivi obliki za nadaljnje obdelovanje v DO.

Kot smo že omenili, je poleg pomanjkanja deviznih sredstev za nabavo literature, glavni problem pomanjkanje opreme. Delavci Indok centra upajo, da bo Iskra pripravljena vložiti več sredstev v računalniško opremo, kajti nujno rabijo diske velikih zmogljivosti.

Hkrati pa informacijsko-dokumentacijski center Iskre dela v izredno skromnih prostorskih razmerah, kar so ugotovili tudi udeleženci razgovora po ogledu. Tudi lokacija, ki je pomembna za porabnike, je na Tržaški cesti izredno nezanimiva, poleg tega pa se je tudi celoten razvoj preselil v Stegne.

Vsekakor mora biti v načrte prostorskih širitve Iskre vključen tudi INDOK center, da bi razširil svoje delovne in življenjske prostore. Ker je poraba njihovih storitev zelo visoka, kot so udeleženci razgovora tudi videli na ogledu, si center želi razširiti svoje prostorsko delovanje, da bi se delavci in strokovnjaki, ki prihajajo po informacije v center kar najbolje počutili.

Vesna Žunič

Zajemalna naprava Iskra 16 80.

S seje delavskega sveta DO

Delegati DS DO Elementi so se zbrali na zadnji seji, na kateri so konstituirali tudi novoizvoljeni delavski svet za naslednje mandatno obdobje.

V poročilu o poslovanju za leto 1985 je v. d. predsednika KPO Jože Šurc strnil najpomembnejše ugotovitve, ki so značilne tudi za gospodarjenje DO v preteklem srednjeročnem obdobju.

Zastavljene naloge so bile po večini izpolnjene, posebno pomembno pa je to, da v omenjenem obdobju nobena izmed naših temeljnih organizacij ni izkazovala izgube. Uspelo nam je sproti odplačevanje vseh obveznosti iz naslova najetih kreditov za osnovna in obratna sredstva.

Produktivnost na zaposlenega se je vsako leto povečala za četrtno, kar nas uvršča visoko nad poprečje v republiki.

Kljub vsakoletnemu zaostrovanju pogojev gospodarjenja v družbi smo uspeli pravočasno zagotavljati devizna sredstva in reprodukcijski material tako, da normalni potek proizvodnje ni bil ogrožen.

Med manj ugodne značilnosti pa uvrščamo predvsem stalno realno padanje osebnih dohodkov, ki so pod poprečjem v panogi in tudi v okviru Iskre med najnižjimi.

Prav tako ne moremo biti zadovoljni z devizno bilanco, saj nismo izpolnili planiranih vrednosti. Slabo smo obračali kapital in zato plačevali višje obresti, kot bi jih ob boljše organizirani nabavi in optimalnih zalogah. Fizični obseg izvoza se je sicer stalno povečeval, vendar so se naše cene na svetovnem trgu izredno zniževale. Prišli smo do kritične meje, ki ne dovoljuje več nadaljnjega padanja.

Kljub živahni investicijski dejavnosti, struktura vlaganj še ni najboljša, zato bomo v prihodnosti pridobivali več avtomatizirane opreme in merilnih instrumentov.

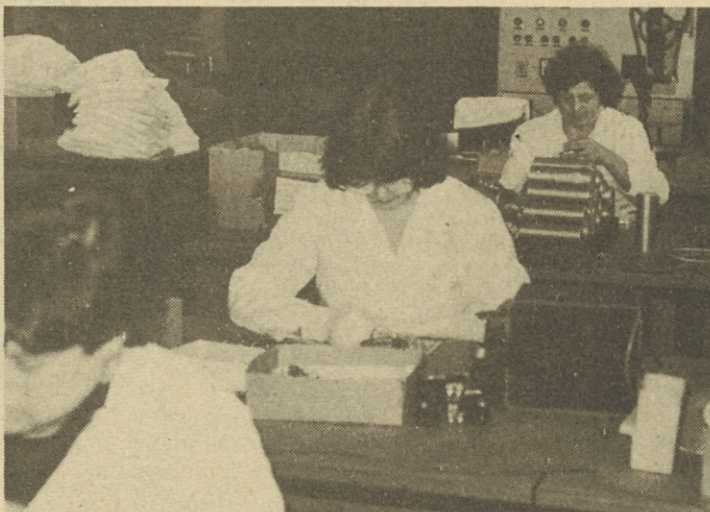
Izboljšati bo treba tudi delo v razvoju, več sredstev nameniti za opremo in obogatiti kadrovski potencial.

Veliko več smo pričakovali od novih sistemskih rešitev, ki naj bi razbremenile gospodarstvo in stimulirale izvozno usmerjene proizvodne subjekte, vemo pa, da novi zakoni še zmanjšujejo našo konkurenčnost na tujih trgih. Ob vseh teh ugotovitvah, smo si cilje, zapisane v srednjeročnih planih utemeljili predvsem na predpostavki, da vsak segment gospodarjenja izboljšamo predvsem vsebinsko in manj nominalno, poudarek bo seveda na razvoju, kvaliteti in pridobivanju kadrov. Le z novimi kvalitetami bomo osvajali novetrgne in dosežali take cene, ki nam bodo omogočile obstoj in nadaljnjo rast.

Ocene poslovanja za prve tri mesece kažejo, da se giblomo v mejah plana in postopno že pridobivamo nazaj trge, ki smo jih v preteklem letu izgubili.

Iz poročila Zoltana Zemljiča o kakovosti je razvidno, da se kakovost v letu 1985 ni bistveno spremenila. Zaznati je rahel trend povišanja izmeta in slabe kakovosti na izhodu. Manj je bilo slabih dobav

raziskovalne enote z intenzivnejšim in kvalitetnejšim RR delom, kar pomeni projektno vodenje RR nalog in programov po vsebini, terminih in sredstvih. Ob tem je omenil pereče stanje kadrovske problematike, saj še ne razpolagamo s kritično maso raziskovalcev, da bi lahko uspešno realizirali zastavljene naloge, med katerimi so

na vходу in manj slabe kakovosti v procesu.

V procesu izboljševanja kakovosti smo prišli do mejnika, ko je vsak korak naprej izredno težaven. Zavedati se moramo, da se zahteve tujega trga izredno zaostrojejo, in da jih bomo dohitevali, bo treba največ storiti na izboljšanju tehnološke in kadrovske discipline ter boljše organizacije celotnega procesa poslovanja.

O vzrokih neustreznega stanja varstva pri delu je spregovoril Brane Orlič in ugotavljal, da je slaba organizacija dela — delitev nalog med TOZD in DO pogojevala visoko fluktuacijo delavcev na področju varstva pri delu. Število poškodb pri delu pa se je glede na leto 1984 nekoliko zmanjšalo in tudi resnost poškodb je v letu 1985 manjša, kot v preteklih letih. Ob koncu je podal predloge za nadaljnje delo pri preprečevanju nesreč na delovnem mestu.

Delegati so v nadaljevanju sprejeli sklep, da DO Iskra Elementi pristopi k Samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi RR enote za robotizacijo. V njej bo delovna organizacija sodelovala kot članica — izvajalka in tudi, kot uporabnica, s tem, da imamo možnost vplivanja na programsko politiko robotizacije raziskovalne enote in tudi vključevanja pri širjenju robotizacije, kot potencialni proizvajalci malih robotov za montažo hibridnih in tiskanih vezij (skupaj z Iskro Kibernetiko).

Bistvene smernice letnega plana RR enote, v kateri se združujejo operativna dela in naloge, ki so skupnega pomena za vse TOZD in naloge specifičnega pomena za posamezne TOZD, je podal Ervin Pirtovšek. Glavni planski cilj RE v letu 1986 je vsebinska dograditev

najpomembnejše razvoj senzorjev, čip elementov za površinsko montažo, piezo keramike in predvsem modernizacija proizvodnih procesov. Obstoječi raziskovalci pa so preobremenjeni z reševanjem tekočih problemov v proizvodnji. Izvedba programov je možna le z večjim vlaganjem v razvoj, intenzivnejšo kadrovsko politiko, naložbami v opremo in ne nazadnje tudi z drugačnimi pristopi v organizaciji razvoja.

O rezultatih volitev v samoupravne organe Iskra Elementi in SOZD Iskra, ter o rezultatih

referenduma SSA v DO je poročala predsednica volilne komisije Irena Skubic. Volitev se je udeležilo 92,23% volilnih upravičencev, udeležba na volitvah je bila 88,77%. Referendum je uspel v vseh temeljnih organizacijah.

Iz poročila o delu organov upravljanja je razvidno, da je delavski svet kontinuirano spremljal rezultate poslovanja temeljnih organizacij ter se aktivno vključeval, skladno s svojimi pristojnostmi, v vsi problematiko. Med najpomembnejšimi so bile obravnave in sprejem investicijskih programov, aktivnosti pri sprejetju samoupravnih sporazumov, razpis volitev v samoupravne organe DO ter razpis referendumov za SSA.

Ugotovljeno je bilo, da bi morali posvetiti posebno pozornost pretoku informacij, ker se je v praksi večkrat dogajalo, da se določene slabosti v temeljnih organizacijah začnejo obravnavati takrat, ko je zadeva že akutna.

Ob koncu so delegati sprejeli sklep o razrešitvi starega DS in hkrati izvršili konstituiranje novega ter za predsednika ponovno izvolili Draga Plaperja iz TOZD Upori, za njegova namestnika pa Cvetko Dvornik iz TOZD ELKO in Jožeta Oblaka iz DSSS.

Nadalje so opravili imenovanje delegatov v izvršilne odbore DS DO. Podana je bila tudi informacija o poteku razpisa za predsednika KPO. Ker se na razpis ni prijavil nihče, je DS sklenil, da se dosežanju vršilcu dolžnosti Jožetu Šurcu podaljša mandat za naslednjih 6 mesecev. Delavski svet pa je tudi sklenil, da se razpiše imenovanja za:

- predsednika KPO
- člana KPO za trženje
- člana KPO za kadrovsko in družbeno-pravno območje
- člana KPO za proizvodnjo.

I. S.

Iskra

Iskra — Industrija elementov za elektroniko, n.sol.o.

TOZD — Magneti — Tovarna kovinskih magnetov, n.sub.o.
6100 Ljubljana, Stegne 21

Z željo, da bi izpolnili zastavljene cilje, vabimo vse, ki izpolnjujejo pogoje, da se prijavijo na prosta dela in naloge

strugarja orodjarja

Od kandidatov pričakujemo, da izpolnjujejo naslednje pogoje:

- srednješolsko izobrazbo — smer oblikovalec kovin
- eno leto ustreznih delovnih izkušenj
- poskusno delo en mesec,

Nudimo stimulatvni osebni dohodek, možnost strokovnega izpopolnjevanja in napredovanja.

Vse, ki bi se radi podrobneje seznanili z nalogami in pogoji dela, vabimo, da se osebno oglasijo v splošni službi ISKRA ELEMENTI TOZD MAGNETI, ali po telefonu 061/576-636.

Pisne prijave pričakujemo v 8 dneh po objavi na naslov:

ISKRA ELEMENTI TOZD MAGNETI, 61000 Ljubljana, Stegne 21

Tri desetletja uspešnega sodelovanja z EGP

Embalažno grafično podjetje iz Škofje Loke je podelilo priznanje službi za razvoj embalaže v Marketingu Iskre Commerce in njemu vodi Francetu Perčiču za dolgoletno uspešno sodelovanje pri konstruiranju in plasmaju transportne embalaže ter za uspešno uveljavljanje uporabe valovitega kartona in posebej prodajnega programa EGS.

Pred sejmom INPAK '86

Po nekajletnem premoru bo v začetku junija v Gornji Radgoni Mednarodni sejem embalaže in tehnike pakiranja INPAK '86. Kot pomemben kupec in obiskovalec embalaže se ga bo udeležila tudi Iskra.

V Gornji Radgoni bo od 2. do 6. junija Mednarodni sejem embalaže in tehnike pakiranja. Pravilnost odločitve, da v Sloveniji obnovimo ta biennialni sejem, že dokazujejo številne prijave iz Jugoslavije in tudi tujine. Dokončno število razstavljalcev še ni znano. Razstavna površina bo merila nad 4000 m², razstavljeni pa bodo embalažni materiali, izdelki in pripomočki, stroji za proizvodnjo embalaže in pakiranje ter stroji za tisk in označevanje embalaže. Obiskovalci si bodo lahko ogledali tudi sisteme in opremo za skladiščenje izdelkov ter ponudbo integralnega prevoza blaga in marketinga.

Sejem bodo spremljala tudi strokovna posvetovanja in sicer o leseni, papirni in kartonski embalaži, o stekleni, kovinski in plastični embalaži, nadalje o strojih in opremi za pakiranje ter posvetovanje o problemih embalaže in pakiranja blaga.

Hkrati s sejmom bodo po desetih letih obudili tudi »Jugoslovanskega oskarja za embalažo«. Razpis tega natečaja je potekal v soboto, 19. aprila. Slovesna podelitev vseh štirih Oskarjev — za embalažo, za embalažne materiale, za sestavne dele embalaže ter za domače stroje in pripomočke za embalažo in pakiranje, bo v Radencih 2. junija.

L. D.

»Iskra sodeluje z Embalažno grafičnim podjetjem, oz. našim predhodnikom — Zavodom za rehabilitacijo že skoraj tri desetletja. Znano je namreč, da se je začel Zavod ukvarjati z embalažo prav zato, ker je Iskra takšne izdelke potrebovala. Tudi zdaj je Iskra še vedno naš največji kupec, saj je tretjina našega prometa vezanega prav na Iskro,« poudarja direktor EGP Jure Žakelj.

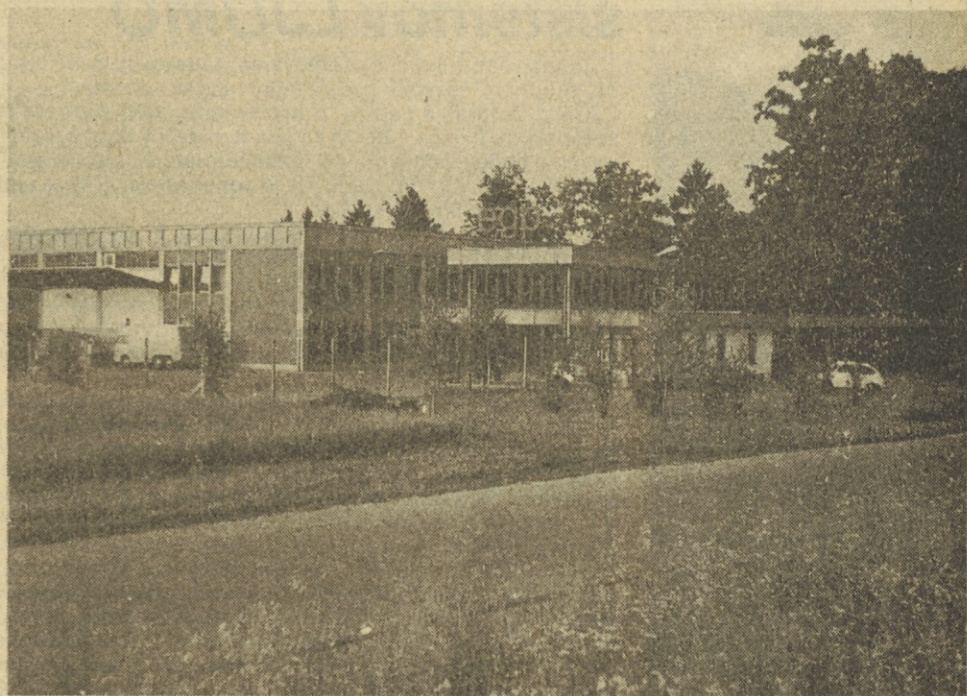
V tej škofjeloški tovarni je zdaj približno 170 zaposlenih. Njihova glavna dejavnost je proizvodnja transportne embalaže, vedno bolj pa se uveljavlja tudi proizvodnja komercialne embalaže. V upadanju je program tiskarskih in knjigoveških storitev. O sodelovanju z Iskro — z Iskrinimi tovarnami in službo za razvoj embalaže v Marketingu Iskre Commerce, je direktor Žakelj tudi povedal, da je poslovna politika EGP izredno odvisna od položaja v Iskri: težave v proizvodnji in prodaji Iskrinih izdelkov se še kako odražajo tudi na proizvodnjo v EGP. Ta odvisnost je seveda povsem razumljiva, saj je npr. Iskra samo lani kupila v EGP za 500 milijonov dinarjev emba-

Priznanje za uspešno sodelovanje je vodji službe za razvoj embalaže v Marketingu Iskre Commerce Francetu Perčiču (levo) izročil direktor EGP Jure Žakelj. (Foto LD)

laže. Izredno pohvalno je ocenil tudi delo Iskrine službe za razvoj embalaže, ki za Iskrine potrebe konstruira embalažo, hkrati pa v EGP posreduje tudi svetovne dosežke na tem področju. Kajti nedvomno velja tudi tukaj pregovor, da obleka ne naredi — izdelek in ga pa pomaga prodati.

LD

Predhodnik Embalažno-grafičnega podjetja Zavoda za rehabilitacijo je bil ustanovljen leta 1958, pred 10 leti pa se je EGP preselil v novo tovarno na Trati pri Škofji Loki.

Obisk pri poslovnem partnerju

Famipa Prizren je delovna organizacija, s katero sodelujemo že dolga leta. Iskra Avtomatika in Famipa sta v lanskem letu to poslovno sodelovanje potrdili s podpisom samoupravnega sporazuma, s katerim Iskra sovaga v proizvodnjo kontaktnih materialov v Famipi. Razširitev proizvodnje obsega proizvodnjo kontaktnih kovic (bimetalnih in trimetalnih) in proizvodnjo kontaktnih profilov. Vsi ti proizvodi so za Iskro Avtomatiko in Iskro na sploh zelo pomembni, saj pomenijo bimetalne in trimetalne kovice velik cenovni prihranek. Kontaktni profili so posebni profili, ki imajo v prerezu obliko kovice in jih je možno s pomočjo posebne opreme v poljubni dolžini variti na kontaktne vzmeti. Uporaba kontaktnih profilov namesto kontaktnih kovic je v nekaterih primerih nujna, ker je kontakt s kovico neizvedljiv, v drugih primerih pa je zamenjava za kontaktno kovico. V obeh primerih gre za zanesljiv spoj z zelo dobrimi prevodnimi lastnostmi.

Da bi ugotovili stanje v tej delovni organizaciji na nerazvitem Kosovu, smo jih obiskali v začetku februarja letos.

Delovna organizacija Famipa ima poleg proizvodnje kontaktov v Prizrenu osvojeno tudi proizvodnjo srebrnih letev, srebrnega in zlatega nakita, posode, jedilnega pribora in okrasnih predmetov iz medenine in drugih zlitin ter povsem novo avtomatizirano proizvodnjo nožev.

V sklopu proizvodnih objektov imajo sodobno avtomatsko galvaniko, ki jo uporabljajo predvsem za galvansko obdelavo posode in jedilnega pribora (srebrjenje in zlatenje) in miniaturno galvaniko za nakit, ki pa je uporabna tudi za druge industrijske potrebe.

Prav v času našega obiska so preurejali orodjarno, v kateri imajo

že inštaliran žični erozijski stroj. Za proizvodnjo bimetalnih materialov imajo vse pogoje, saj razpolagajo s kvalitetno metalurško proizvodnjo in kontrolno opremo, ki ob primernem pristopu zagotavlja kvaliteto surovine, polproizvoda in proizvoda. Ker pa se vsi zavedamo, da sama oprema ni zadosten pogoj za kvaliteten izdelek, sem bil pri tem obisku posebej pozoren na dokumentacijo in odnose delavcev do opreme in navodil za delo.

Menim, da imajo v Famipi vse pogoje za doseg cilja, to je postati renomiran proizvajalec kontaktnih kovic in kontaktnih profilov.

V proizvodnji imajo šest starejših strojev za izdelavo masivnih kovic, dva stroja za izdelavo bimetalnih kovic, od katerih so enega dobili

pred kratkim in en stroj za izdelavo bimetalnih kovic, ki so ga prav tako dobili pred kratkim v okviru investicije, v katero je sovlagala Iskra.

Najzanimivejša oprema, to je stroj za izdelavo najzahtevnejše tehnološke faze pri izdelavi bimetalnih profilov, še ni dospela v Famipo. Opremo bodo po zagotovitvi dobavitelja dobili v aprilu letos in jo takoj pričeli preskušati.

Ocenjujemo, da bi dejansko lahko postali največji, ali celo izključni dobavitelj kontaktnih materialov za Iskro Avtomatiko, vendar ne takoj. Pogoji za doseg tega cilja pa so:

— delavci (predvsem vodilni) morajo zagotoviti na vsakem delovnem mestu dokumentacijo, ki

bi enoznačno opredelila postopek izvajanja dela in način kontrole;

— vodilni delavci morajo zagotoviti izvajanje delovnih operacij v skladu s predpisano tehnologijo in zagotoviti izvajanje tekoče kontrole in ne vsega prepustiti končni kontroli in kontroli kupca;

— zagotoviti je potrebno spoštovanje dobavnih rokov, do katerih Famipa nima pravega odnosa.

Menim, da je v danem trenutku smiselno doseči s Famipo tak komercialni aranžma, ki nam bi zagotavljal dobave dogovorjenih količin in kvalitete, dogovorjene roke in cene, bodisi iz lastne proizvodnje, bodisi od tujega partnerja. V tem primeru bi se tudi lažje odločili za uporabo kontaktnih profilov pri novih izdelkih in pozneje za zamenjavo kontaktnih kovic s kontaktnimi profili pri starejših izdelkih, saj nas uvozne omejitve silijo, da v največji meri uporabljamo domače materiale.

Andrej Jug

Lani, gle

»Poslovno leto smo pričeli lani z veliko bojaznijo«, je začel najin razgovor 41-letni ekonomist in vodja gospodarskega področja Invest servisa, Jože Babšek. »Sistemski zakoni niso bili pravočasno sprejeti, devizni zakon je doživljal nenehne spremembe. Zamrznene cene v prvem trimesečju so povzročile resne probleme že pri sestavi letnega gospodarskega načrta. Aprilska odmrznitev cen je nato sprostila podražitveni val. V takih okoliščinah smo morali skleniti nove pogodbe za naše storitve«.

Razgiban začetek leta in budno spremljanje gospodarskih pogojev dela in prilagoditve na nove

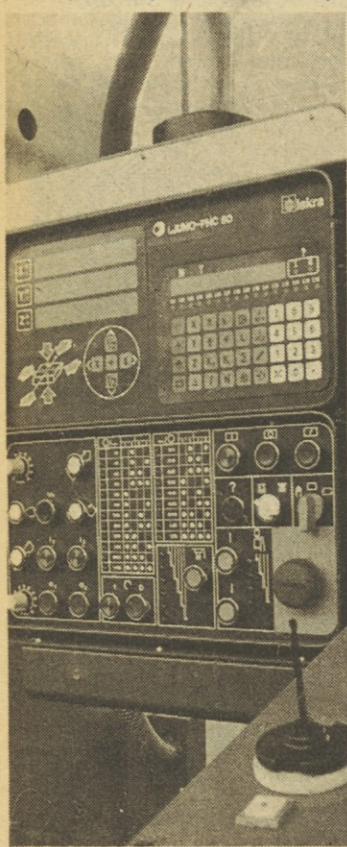
Seminar za servisiranje sistemov LJUMO

Znanstveno-tehnično sodelovanje z moskovskim institutom ENIMS na skupnem razvoju numeričnih naprav, poznanih pod imenom LJUMO, testiranje naprav, iz proizvodnje 1000. naprava za potrebe sovjetskega tržišča 1985 in za cca 9 mio CI \$ izvoza sistemov za krmiljenje obdelovalnih strojev v tekočem letu — je le nekaj ključnih podatkov, ki zgovorno povedo, da je sodelovanje, ki se je pričelo v letu 1981 obrodilo bogate sadove.

Z namenom, da bi izkoristili možnosti, ki ga omenjeno, izredno dobro sodelovanje nudi za oba partnerja, so strokovni delavci iz delovne organizacije Avtomatika (Darko Štaudohar, Janez Kokalj, Janez Novak in Matevž Miličinski) ob pomoči Iskrinega predstavništva v Moskvi, oz. Ljube Glibota in izredni osebni angažiranosti dr. Belova, direktorja instituta ENIMS, organizirali eno-tedenski seminar za servisiranje sistemov LJUMO.

Tako se je v dneih od 20. do 29. marca v prostorih omenjenega instituta zbralo cca 25 strokovnjakov iz sovjetskega gospodarstva: Lauramstanok, Tulremstanok, Moskovski Center, Gulremstanok, Komunaras, Krasnij proletari, Zavod frezernih stankov ODESA itd. V času enotedenskega seminarja so se po predhodno pripravljenem programu seznanili s samimi sistemi LJUMO, s hardwarem in softwarem opremo, z aplikacijami programiranja, spuščanjem v pogon, iskanjem napak in možnih popravil ter s stimuliranjem možnih napak. Čeprav je bilo šolanje izredno zahtevno in časovno zapolnjeno skozi ves teden, so sovjetski strokovnjaki aktivno sodelovali in v času predavanj, kakor praktičnih vaj postavljali vprašanja, iz katerih je bilo razvidno, da razpolagajo z izrednim tehničnim znanjem. Ker je bilo število prisotnih glede na zahtevnost tematike omejeno, so organizatorji sklenili, da bodo drugi del seminarja z istimi temami ponovili predvidoma v mesecu maju, oz. juniju.

Š. D.

V času delovnega obiska v Jugoslaviji, je kitajska delegacija iz Ministrstva javne varnosti kot gost zveznega Instituta javne varnosti, obiskala tudi delovno organizacijo Avtomatiko. Delegacija, v kateri so bili: Sun Yaonan — namestnik direktorja oddelku za varstvo tehnologije, Du Fulei — član Prvega Instituta pri Ministrstvu javne varnosti in Zhao Tinjue — član Instituta za znanstveno in tehnično informatiko pri Ministrstvu javne varnosti, je vodil Yang Zhipeng — namestnik vodje področja za varnostne tehnologije.

V ponedeljek, 7. t.m. jih je v prostorih Centra sistemov za avtomatizacijo v Stegnah sprejel Ivo Writzl, direktor področja za alarmno tehniko v TOZD Trzinu s sodelavci, ki jih je po pozdravnem nagovoru seznanil z organiziranostjo in programsko usmeritvijo delovne organizacije. Po ogledu filma o Iskri, so jih strokovni sodelavci Avtomatike seznanili s programom alarmne tehnike, oz. dejavnosti na področju zaštite s tehničnimi sredstvi (protipožarna, protivlomna zaštita), s sistemom PASO, ki služi za

prenos in obdelavo alarmnih signalov in pripravili demonstracijo sistema kontrole pristopa — SIPKON. Izvajanje so pospremili s prikazom diapozitivov. Drugi del delovnega obiska pa je bil namenjen ogledu proizvodnje mikračunalniških naprav in me-

rilno-testnega laboratorija v TOZD Naprave za energetiko.

Vodja kitajske delegacije — Yang Zhipeng je ob zaključku izrazil priznanje Iskri, za visoko tehnično raven in širino ponudbe iz programa alarmne tehnike od zaštite do signalov in s tem

sisternskih tržnih pristopov. V svojem imenu in v imenu ostalih članov delegacije je hkrati izrazil tudi željo, oz. prepričanje, dabo iz današnjega sestanka, ki je pomenil seznanjanje, prišlo do uspešnega, konkretnega sodelovanja.

Iskra Invest servis

na razmere, uspešni

razmere so vam navrgle precej več dela, kot ste ga verjetno ob začetku predvidevali. Se vam je prizadevanje pozneje obrestovalo?

Seveda. Glede na razmere za poslovanje smo bili lani kar uspešni. Kot sem že omenil, nam je zameritev cen v začetku odtegnila določen dohodek, po sprostitvi pa smo korigirali naše cene storitev, kar je potrdil Svet upravljalcev poslovnih stavb Iskre.

Kakšen je finančni rezultat poslovanja v lanskem letu v številkah? Rekli ste v začetku kar ugoden.

Dosegli smo celotni prihodek v vrednosti dobri dve milijardi dinarjev. S tem smo presegli vrednost v primerjavi z letom 1984 za 96 odstotkov in presegli načrtovani prihodek za 27 odstotkov.

Ker je bila lani približno 80 odstotna inflacija, je Invest servis kljub temu dosegel realno rast celotnega prihodka. S čim lahko to še potrdite?

S primerjavo porabljenih sredstev in ustvarjenega dohodka. Porabili smo za slabo poldrugo milijardo sredstev — mimogrede: porabili smo jih še enkrat toliko kot leto dni prej in celo po gospodarskem

načrtu smo jih presegli za 27 odstotkov.

Je ustrezno s tem porasel tudi dohodek v primerjavi z dosežkom v letu 1984?

Je, za 88 odstotkov. Lani smo ustvarili dohodek v vrednosti dobrih 600 milijonov dinarjev. Po načrtu smo ga presegli za 34 odstotkov. Na zaposlenega je to skoraj poldrug milijon dinarjev. Porabljena sredstva pa so lani naraščala hitreje, kot dohodek.

Verjetno so porastle v minulem letu tudi obveznosti v obliki davkov in prispevkov?

Da, kar za 135 odstotkov. Seštevek teh daje vrednost 65 milijonov dinarjev.

Za Invest servis je značilno, da ima izredno šibko poprečje osebnih dohodkov. Se motim?

Niti ne. Poprečni izplačani mesečni osebni dohodek na delavca je znašal lani bruto 53.600 dinarjev, čeprav so bili bruto osebni dohodki za 94 odstotkov večji od poprečnih osebnih dohodkov leto dni prej. Ob koncu lanskega leta smo bili med delovnimi organizacijami Iskre pri dnu lestvice.

V primerjavi s SOZD Iskra so plačilne kuverte v Invest servisu

precej tanjše. Ni s tako politiko nekaj narobe?

Seveda. Dala nam je nekaj akumulacije, toda po drugi plati povzročila velike kadrovske probleme. Zaradi tega zaostajanja bo letošnja rast osebnih dohodkov bistveno večja. Ne gre tu, da bi ujeli razmerja v SOZD, marveč moramo omogočiti delavcem Invest servisa večjo motiviranost za precej obsežnejše naloge, ki nas čakajo letos.

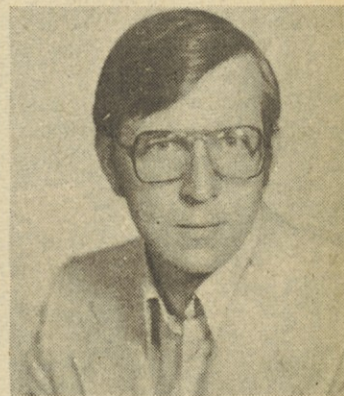
Delavce Invest servisa zanima še lanski sklad skupne porabe, predvsem stanovanjski sklad, saj vemo, da stanovanj vedno primanjkuje.

Sklad skupne porabe, namenjen za stanovanja, smo uresničili v višini 27 milijonov dinarjev s stopnjo rasti 84 odstotkov. Letni načrt smo presegli za 54 odstotkov, bojim pa se, da so to preskromna sredstva zaradi malone astronomskih cen grajenj novih stanovanj.

Kako obsežen je vaš gospodarski oddelek tu na Cankarjevi cesti?

Zaposluje 12 delavcev. Vodimo finančno, računovodsko in plansko analitično dejavnost. To je precej skromno število delavcev za takšen obseg dela. Imamo veliko združevanja sredstev, skrbimo za skupne naložbe in za združena osnovna sredstva.

Ali nam lahko zaupate nekaj čisto zasebnega? S čim se ukvarjate do-

Jože Babšek

ma, kajti naj so številke takšne, ali drugačne, nekaj zoprnega je v njih. Surove so in brez duha, čeprav potrebne. Treba se je odtegniti od števil.

Delam na vrtu, potem mnogo berem. Naučil sem se »speedy reading« — hitrega branja, da preletim tekst, ne da bi ga podrobno bral.

Aha, bral sem, da je bil pokojni John Kennedy tak večak v hitrem branju. Zanima me, ali najdete pri tem tudi tiskovne napake?

Najdem. Dr. Stane Možina predlaga v svoji knjigi, da bi se morali vsi managerji naučiti tega sistema, saj je običajno branje zelo zamuden posel. Časa pa v sodobnem svetu vsem primanjkuje. Zahvaljujemo se vam za ta razgovor.

Marjan Kralj

V ospredju skrb za ohranjanje tradicij NOB

Če bi ocenjevali aktivnosti organizacij, skupnosti, ali društev v novogoriški Iskri Avtoelektriki, bi dobila eno izmed najvišjih ocen Pohodna četa Iskre Avtoelektrike, ki deluje v okviru Iskrinega pohodnega odreda »Partizanske delavnice 99 d«. Ne le po številu, tudi po raznih aktivnostih in uspešno zaključenih akcijah je med najuspešnejšimi, to pa je bilo podčrtano tudi na petkovi letni konferenci, kjer so pohodniki, pretežno mladi, pregledali lanske leto in sprejeli program aktivnosti za letošnje leto.

Konference, ki sta jo vodila komandir Boris Jerič in komisar Martin Jug se sicer ni udeležilo pričakovano število pohodnikov, kar pa ne zmanjšuje zagnanosti, ki je prisotna predvsem v dejstvu, da je tak način dela in aktivnosti najlepši prispevek k ohranjanju tradicij našega narodnoosvobodilnega boja.

Udeleženci konference so delovanje pohodne čete v lanskem letu ocenili, kot eno najboljših doslej.

K temu je prav gotovo pripomoglo tudi visoko priznanje, ki so jim ga izročili vezisti

narodnoosvobodilne vojne Slovenije. In čeprav so laskavo priznanje dobili za minulo delo, so ga hoteli opravičiti prav s še večjo aktivnostjo in z nadaljnjim delom. To jim je v celoti uspelo, saj so se množično udeležili prav vseh pohodov mladinskega pohodnega odreda.

Preletimo na kratko večje pohode. V aprilu so sodelovali na prvi večji skupni akciji, udeležili so se tridnevnega pohoda na mariborsko Pohorje, kamor se je podalo 9 članov njihove čete. Že tradicionalnega pohoda, ki ga vsako leto prireja novogoriška mladina na praznovanje 1. maja v Opatje selo na Krasu se je sicer udeležilo le manjše število Iskrašev, vendar moramo upoštevati, da so bile lani za ta praznik prave »majhne« počitnice, zato so mnogi odšli na daljše izlete izven Nove Gorice.

Njihova udeležba je bila odmevna tudi v široko zastavljeni republiški akciji »Po poteh partizanske Ljubljane«, med največje zadovoljstvo pa si štejejo izredno uspešen pohod po poteh devetega korpusa 8. in 9. junija v njihovi organizaciji. Udeležilo se

ga je kar okrog 50 pohodnikov iz SOZD Iskra, slovenskih PTT podjetij in RTV Ljubljana. Prehodili so tiste skrivnostne poti v Trnovskem gozdu, na Lokvah, na Lazni, kot so jih v času NOB pogumni borci 9. korpusa. O pohodu so obvestili tudi širšo javnost in občinski odbor zveze borcev Nova Gorica.

Načrtovali so tudi pohod ob tradicionalnem prazniku dnevu Iskre, dnevu borca. Žal tega pohoda niso mogli izvesti, saj je bila lansko leto prav novogoriška Iskra organizatorica te veličastne manifestacije, organizacijskih priprav je bilo veliko, zato so bili skoraj vsi pripadniki čete vključeni v priprave za sprejem tisočev udeležencev in pomoč pri organizaciji samega praznovanja.

Zadnjič v lanskem letu pa so se pohodniki srečali v Črmošnjicah v Beli krajini, kjer so prisostvovali slavnosti ob odkritju spominskega obeležja slovenskih partizanskih radijskih postaj. Od tam so šli peš še na Mirno Goro in se zadovoljni vrnili domov. Seveda je odveč poudarjati, da so pripadniki čete sodelovali tudi pri vseh drugih akcijah, ki so jih pripravile OO ZSMS v Avtoelektriki.

Na petkovi konferenci so sprejeli tudi plan dela za leto. Kot najvažnejšo nalogo so označili pridobivanje novih, mladih članov v njihovo četo in seveda množično udeležbo na vseh pohodih, ki jih bodo organizirali v naši SOZD, RTV, ali PTT. Sklenili so tudi, da bodo mladim, novospreditim delavkam in delavcem že na uvajalnem seminarju predstavili aktivnost in delovanje pohodne čete, saj so pričarani, da bodo tudi na ta način pridobili nove, sveže moči.

Tudi letos nameravajo izpeljati pohod po poteh devetega korpusa, ki bo že sedmi po vrsti in se bo po pestrosti še nekoliko razlikoval od prejšnjih. Zato so že na konferenci imenovali poseben pripravljalni odbor, ki je že začel z delom, da bo ja vse nared za to množično mladinsko manifestacijo v juniju. Ob koncu konference pa je komandir čete nagradil najaktivnejše pohodnike s knjigo »Od Vipavskih gričev do Goriških brd«. Knjigo so prejeli: Sergej Kogoj, Kamilo Zavadlav, Pavlo Godina, Gabrijel Štokelj ter Damjan Poljanec.

Marko Rakušček

Z enega izmed pohodov

Sanacija odlagališča PCB

Nadzorne meritve v okolju ob sanacijskih delih

Poleg že sprejetih meritev ekološkega nadzora je Zavod za zdravstveno varstvo Maribor izdelal program nadzornih meritev PCB v času izvajanja sanacijskih del in sicer:

- meritve vsebnosti PCB v vodi na izviru Krupe glede na vodostaj (naloge že poteka)
- širša, vendar občasna kontrola mulja pri izviru Krupe na PCB

- kontrola ozračja (koncentracije PCB) na deponiji v času sanacije (gradnja deponije in transporta odpadkov)
- kontrola zemljin pri izgradnji deponije na PCB
- kontrola zbranih meteornih vod na PCB in izdelave potrebnih ukrepov za ustrezen tretma v času izgradnje deponije
- preverjanje vsebnosti PCB v zemljino v potencialnih vročih conah

Glavni vir polikloriranih bifenilov (PCB), ki so onesnažili reko Krupo, je odlagališče odpadnega PCB severovzhodno od proizvodne dvorane semiške Iskre. To so pokazale lanske geološke preiskave pa ocene porabljenih surovin (PCB), ocene emisij v ozračju in ravnanja s proizvodnimi odpadki. Zato je razumljivo, da je od vseh načrtovanih aktivnosti v zvezi s problematiko onesnaženosti Krupe (ekološke meritve, preiskave zdravstvene ogroženosti itd.), sanacija tega odlagališča dobila prednost.

V okviru predvidenega programa ekološke sanacije je Iskra Semič pripravila in dala v oceno skupini SEPO program za sanacijo odlagališča odpadnih kondenzatorjev, ki naj bi preprečila nadaljnje onesnaževanje Krupe s PCB.

SEPO je skupina za oceno posegov v okolje pri inštitutu »Jožef Stefan«, ustanovljena leta 1974 na predlog Instituta za ekonomiko investicij pri Ljubljanski banki. To je odprta skupina, kjer sodelujejo strokovnjaki inštituta »Jožef Stefan« in različni izvedenci iz slovenskih, jugoslovanskih in včasih tudi tujih institucij. Glavna naloga komisije je ocena različnih projektov, od idejnih pa do investicijskih programov za tehnične rešitve, v skladu z našo zakonodajo in normativi. Skupina je v dvanajstih letih delovanja ocenila okoli 400 načrtovanih naložb, od katerih jih je bilo kar 25% ekološko problematičnih.

Tudi Iskra je vsa ta leta aktivno sodelovala s skupino in ji dala v oceno 34 investicijskih programov. Zanimivo, da jih je bilo sedem

ocenjenih negativno, ker niso lokacijsko, ali tehnološko zadostili zahtev za varstvo okolja. Največji problem se je pojavil pri posebno nevarnih industrijskih odpadkih, ki jih je treba obdelati, nevtralizirati, sežgati, ali deponirati. Eden izmed vzrokov, da se jelski začela na tem področju celoviteje organizirati, sta prav problem odlaganja nevarnih odpadkov PCB in razlitje petroleja v Stegnah. Skupaj s skupino SEPO je Iskra pripravila program, ki so ga imenovali »Vpeljava sistema za varstvo okolja v SOZD Iskra.« Gre za izpeljavo vseh ukrepov na področju varstva okolja — od tehnoloških in tehničnih možnosti pa vse do kadrovskih in nadzornih služb, skratka gre za sistem, ki naj bi zaživel in dal koristne rezultate.

Ker je SEPO izdelal oceno in dal pripombe na sanacijsko investicijski program semiške Iskre, smo se o aktivnostih okrog tega programa pogovarjali z magistrom Svetozarjem Poličem, strokovnim sodelavcem skupine SEPO na Institutu »Jožef Stefan«.

SEPO sodeluje v skladu z dogovori in sklepi komisije za koordinacijo strokovnega dela pri razreševanju problematike onesnaženosti Krupe pri spremljanju izvedbe sanacije. Po razrešitvi »komisije« so strokovni sodelavci SEPO sodelovali na vseh sestankih, ki so obravnavali sanacijo, oz. projektno dokumentacijo ter nadalje še pri izdelavi sanacijsko-investicijskega programa in v komisiji za izbor izvajalcev del. Kaj je glavni namen sanacijskega programa?

»Poleg raziskav, meritev v okolju in ocene zdravstvene ogroženosti, je bistvo sanacijskega programa čimhitrejša izpeljava saniranja žarišč, oz. virov nadaljnjega onesnaževanja, bodisi Krupe, bodisi širšega okolja. Zdaj gre za sanacijo deponije na tovarniškem dvorišču, kamor so odlagali poliklorirane bifenile in obliki odpadnih kondenzatorjev, oz. tehničnega odmeta.

Projekte so naredili, izdelali sanacijski investicijski program, soglasja pristojnih organov so pridobili, čakajo le na »štart«.

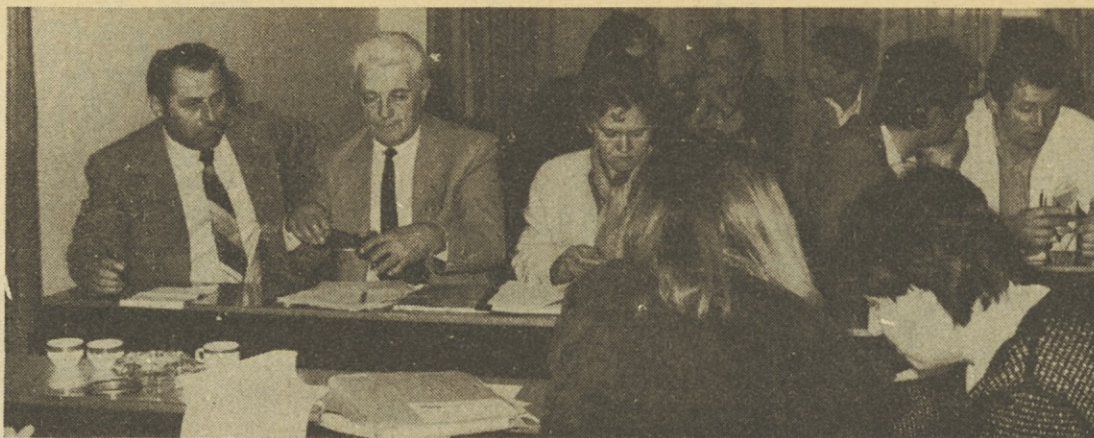
In kdaj bo Iskra začela delati?

»Začeli bodo maja, ko je v semiškem območju začetek sušnega obdobja.

Celotno onesnaženo zemljinjo, ki jo lahko zajamejo, bodo deponirali v zavarovanem trajnem skladišču in s tem preprečili nadaljnjo onesnaževanje s PCB iz odlagališč.

Gre za neprepustno betonsko posodo — bazen, v katerega se bo trajno skladiščila onesnažena zemljinja. Tlorisna površina je nekaj čez 1800 m², visoka pa bo šest metrov. Sestavljena bo iz šestih celic, obodne stene pa bodo iz vodonepropustnega betona in zaradi varnosti bodo z zunanje strani obložene še z glino do raščenege kamnitega terena. Dno posode bo vodoneprepustna armiranobetonska plošča, pod njo pa plast granuliranega peska na plasti gline. Dno bazena bo pod padcem speljano v kanal, ki bo priključen na zaprt kontrolni jašek. Odvod vode bo speljan tudi pod betonskim dnom z drenažo nad neprepustnim glinčnim slojem in enotno speljan v vodoneprepustni kontrolni jašek, ki bo omogočal nadzor tesnosti. Pod temelji sten in stebrov bo vodoneprepustna folija na podložnem betonu (glej skico 1).

Varnost je v bistvu dvojna: prvič, ker gre za vodoneprepustno betonsko posodo, drugič pa ima še z zunanje strani utrjeno glineno površino z dodatno drenažo. Če bi popustil prvi varnostni plašč, PCB še vedno ne bi mogel v okolje, ker bi v drenaži ostal v zaprtem jašku, torej ga lahko kontroliramo.

S posvetovanja v Semiču

Skratka varnost je maksimalna in lahko rečemo sto odstotna?

»Strokovnjak ne bo nikoli rekel sto odstotna. Toda gre za maksimalno omejitev potencialnega rizika zaradi nadaljnjega onesnaževanja s PCB, in odlagališč. In to je preverjena in edina rešitev v okviru tehnoloških in ekonomskih možnosti pri nas. Dvojni sistem absolutno zagotavlja varnost. Seveda pa je treba ob tem razumeti kompleksnost problema PCB v okolju. Kajti s to sanacijo je pretrgan samo nadaljnji vir onesnaževanja. Da pa bomo vedeli kaj se s PCB v okolju še dogaja, bodo potrebne še nadaljnje raziskave in meritve v širšem okolju pa tudi meritve v zvezi s sanacijo, da bomo lahko spremljali korelacijo med prejšnjim in sedanjim onesnaževanjem. Šele po vseh sanacijskih delih, bomo imeli lahko boljšo sliko, kakšen je obseg

onesnaževanja in kakšen bo v bodoče potencialni vpliv PCB na okolje.

S sanacijo tega odlagališča na tovarniškem dvorišču bo rešeno vprašanje glavnega vira onesnaževanja. Kaj pa druga odlagališča PCB, ki jih je kar nekaj raztresenih po Beli krajini?

»Vsa ta odlagališča, oz. vire onesnaževanja smo določili tako, da vemo za ves material (PCB), ki so ga uporabljali v tovarni in »odvedli« v okolje: odlagališče odpadnega PCB, emisije v ozračje v tehnološkem procesu, razna razlitja v okolje. Ogleдали smo si tudi vse možne deponije, kjer so odlagali PCB v obliki odpadnih kondenzatorjev. Pretežni del onesnažene zemljine bodo prenesli na odlagališče Vrtača, manjše množine Coklovca in Štrekljevca pa v zavarovano skladišče. Druge deponije, kot sta

Vranoviči in Mladica, bodo sanirali s prekritjem in utrjevanjem, saj je odpadne zemljine toliko, da ni možen prenos. Količine v teh deponijah pa so relativno manjše in razpršene tako, da zaenkrat ni nobenih strokovnih znamenj, da bi prišlo iz te zemljine, kjer se je PCB absorbiral med komunalnimi odpadki, do nadaljnje kontaminacije.

Ocenjujete, da je skupno v okolju 73 ton PCB. Največ ga je okrog 55 ton na tovarniškem dvorišču in ga bodo s sanacijskim projektom zajeli. Ali to pomeni, da je preostalih 20 ton PCB »izgubljenih«?

»Ja, dejansko je. Od teh 20 ton, ki so v okolju, moramo računati, da se del PCB razširja v zrak, zemljo in vodo in se prek raznih transportnih mehanizmov pač stalno pojavlja. V tem smislu je jasno najbolj prizadeta reka Krupa, kot prenosna pot, bodisi za izpiranje iz podzemlja, bodisi z zelo kontaminiranim sedimentom. Pri tem gre za aktiven del PCB, medtem ko se po drugih deponijah PCB nahaja v »neaktivni« obliki, kar pomeni, da je adsorbiran, vezan, ali prekrit.

In kje so vzroki, da se sanacija odlagališča v semiški Vrtači ni začela že prej?

»Glavni vzrok so bila predvsem sredstva. Financiranje investicije je predvideno v celoti iz združenih

Začasno skladišče sodov odpadnega PCB na dvorišču Iskre Kondenzatorji

sredstev SOZD Iskra v višini 570 milijonov dinarjev in sicer pod naslednjimi pogoji: obrestna mera bo 6%, plačilni rok pa pet let. V začetku se je malo zataknilo, toda zdaj je vse dogovorjeno in lahko začnejo delati.

Tudi drugod po svetu je prišlo do

onesnaženja okolja s PCB, npr. reke Hudson v Ameriki pa tudi posamezni primeri v Evropi. Kako ta problem rešujejo drugod?

»V svetu so se veliko prej začeli zavedati negativnih posledic PCB in začeli ta problem tudi sistematično raziskovati in tudi reševati,

skan. V ZDA in tudi drugod ga imajo še vedno v raznih zaprtih sistemih, kot so veliki močnostni kondenzatorji, transformatorji in razna olja, ki se uporabljajo pri kompresorskih napravah. V ZDA naj bi dali še velika sredstva za nadaljnje raziskave (npr. reke Hudson, kjer je

prišlo do velike kontaminacije in za inšpekcijske preglede, oz. nadzor vseh naprav ter za zamenjavo PCB v teh napravah z drugimi nenevarnimi materiali.

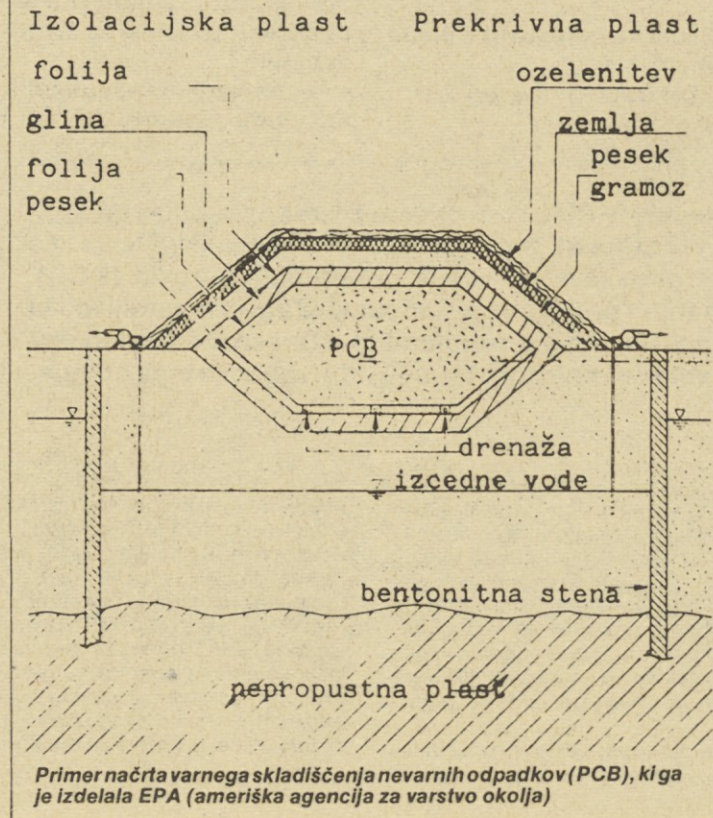
Naj omenim, da je sanacija manjše deponije v Ameriki, ki pa ni bila delana na enak način kot naša, ampak zgolj z obodno drenažo, stala dva milijona dolarjev, medtem pa bi sanacija, ki bi bila potrebna za reko Hudson stala okrog 40 milijonov dolarjev. Naj poudarim, da smo šli mi v načrtovanju sanacije najdlje, z največjim varnostnim faktorjem. Razlog, da smo šli v Semiču v dvojno zaščito, je ta, da je to območje pomembnih virov pitne vode.

Ameriška agencija za varstvo okolja je kar najbolj radikalno postavila zahteve za popolno omejitev uporabe PCB. Naša zakonodaja pa ga še ni prepovedala...

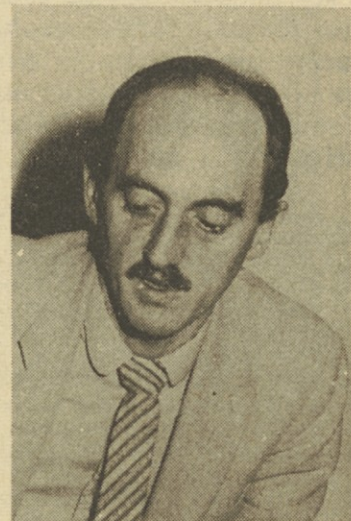
»Naša zakonodaja na tem področju zaostaja, s tem, da se ne drži omejitev uporabe in celo prepovedi PCB, ki so jih že sprejele dežele OECD, ali Amerika. Edino v SR Sloveniji smo sprejeli odlok o ravnanju z askareli, ki določa ravnanje s PCB. Vendar pa, kadar pri nas nimamo določenih svojih normativov, je potrebno, uporabljati svetovne.

Naj na koncu v povezavi svetovnih problemov in problema Iskre omenim, da gre v primeru semiške Iskre in onesnaževanja s PCB, za občutljiv ekološki sistem. Gre za majhno reko nasproti velikim količinam PCB, ki se manifestira v povišanih koncentracijah. Poleg tega pa je problematičen prenos prek transportnih mehanizmov, v zrak, v sedimente, zemljo, potem v razne poljedelske kulture in prek hranjenja živine in prek prehrabnih artiklov v človeka in s tem večjo zdravstveno ogroženost okoliških prebivalcev. Torej moramo vzeti območje reke Krupe in okolje semiške Iskre, kot potencialno ogroženo okolje, ki zahteva in bo zahtevalo poostren nadzor.

Vesna Žunič

Primer načrta varnega skladiščenja nevarnih odpadkov (PCB), ki ga je izdelala EPA (ameriška agencija za varstvo okolja)

Mag. Svetozar Polič, strokovni sodelavec SEPO

Inženir Marjan Straus

čprav se PCB še danes marsikje uporablja pod kontrolo v zaprtih sistemih v proizvodnji konzatorjev in še kje. ZDA so glavni proizvajalec PCB in tam so ga začeli tudi prvi proizvajati. Med prvimi, ki pa so začeli opozarjati na PCB, so bili švedski znanstveniki, ki so ob zasledovanju onesnaževanja okolja z DDT odkrili, da je PCB praktično razširjen po vsem svetu. Po teh odkritjih so se v svetu s svojim raziskovalnim potencialom, zelo hitro lotili tega problema in odkrivali globalno onesnaženje okolja s PCB, njegovo počasno razgradljivost, bioakumulacijo v organizmih in koncentriranje prek prehrabne verige, s tem pa ogroženost človeka. Topa je povzročilo, da so v ZDA in tudi v Evropi (države OECD) sprejeli vrsto ukrepov za preprečitev nadaljnjega vnosa PCB v okolje. Skratka PCB je v svetu podrobno razi-

Krupa pri izviru

Drugi o nas

● Novinar beogradskega časopisa Rad Dragiša Drašković se je s predstavniki Iskre pogovarjal o prisotnosti Iskre na tujih trgih, njenih infrastrukturnih tehnologijah in o zaostajanju za svetovnimi dosežki v profesionalni elektroniki. Po besedah Miloša Kobeta, člana KPO, nismo dojeli, da je naša šansa za bodočnost znanje in proizvodi, ki ne zahtevajo mnogo energije in osnovnih surovin. To niso ugotovile le najrazvitejše države, ampak tudi Irska, Škotska, Južna Koreja, Turčija, Indija, itd. Janez Škrubej iz Iskre-Delte pa meni, da v zvezi z osvajanjem novih tehnologij, predvsem mikroelektronike, pri nas obstajajo tradicionalne prepreke. Zato je treba razmišljati predvsem o znanju, ne pa o novi energiji, novih nuklearnih elektrarnah, itd. Z več znanja bi namreč potrošili manj energije in manj jekla. Milan Mekinda iz Iskre-Mikroelektronike pravi, da je imela Iskra že od vsega začetka v svojem programu proizvodnjo vezij po naročilu. Kdor takih vezij nima vgrajenih v svoje izdelke, nima na mednarodni elektronski sceni kaj iskati. Anton Železnikar iz Iskre-Delte ugotavlja, da je Iskra življenjsko zainteresirana za vključevanje Jugoslavije v program Eureka. Vse države, ki so se do sedaj vključile v ta program, so imele in izvajale svoj tehnološki program razvoja. Jugoslavija ga nima. Zato nismo poskusili združiti najsposobnejših jugoslovanskih strokovnjakov.

● Gospodarski vestnik je objavil pregled OZD iz Slovenije v letu 1985, katerih izvoz je bil večji od uvoza (razvrščene po doseženi vrednosti izvoza). Pregled je pripravila zborniška strokovna služba za ekonomske odnose s tujino po podatkih Narodne banke Slovenije. Na prvem mestu je SOZD Iskra z izvozom skoraj 213 milijonov dolarjev in uvozom v vrednosti 152 milijonov dolarjev. Pokritost uvoza z izvozom je 149,9%, presežka pa je nekaj manj kot 71 milijonov dolarjev. Na drugem mestu je SOZD Združena podjetja strojogradnje iz Ljubljane, na tretjem pa SOZD Gorenje iz Titovega Velenja.

● Privredni vestnik piše o sodelovanju Iskre s Švedsko. Odkar je pred petimi leti ustanovila svoje predstavništvo v Stockholmu, je Iskra potrojila izvoz v to državo. Lani je čisti Iskrin izvozni saldo znašal 37 milijonov kron. Glavni izvozni proizvodi so števeci (Iskra pokriva kar 33% švedskega tržišča), projektorji in optični proizvodi, elektronski instrumenti in elementi ter naprave za avtomatizacijo in telekomunikacije. Za letošnje leto Iskra načrtuje, da bo povečala izvoz na Švedsko za 15%.

● Ljubljanski Dnevnik je objavil prispevek o rezultatih poslovanja DO Iskra-Telematika. V tovarni se trudijo, da bi si povrnilo ugled na domačem tržišču, ki so ga delno zapravili, med drugim tudi zaradi nespoštovanja dobavnih rokov. Lanske številke gospodarjenja kažejo, da uspevajo v svojih prizadevanjih. Zelo pomembno je da so končno uspeli zagotoviti pogoje za delo; nabavili so za 8 milijonov dolarjev najodobnejše opreme za potrebe tehničnega razvoja, uglaševanje in testiranje, za kontrolo kakovosti itd. Plan proizvodnje so presegli za 6%. Z izvozom v vrednosti 80 milijonov dolarjev so podvojili vrednost izvoza izpred leta dni, pri čemer so dobili približno tretjino izdelkov plačanih v konvertibilnih valutah. V primerjavi s prejšnjim letom so naredili fizično za 29% več, pri čemer pa so imeli 85 delavcev manj, kot pred letom dni. To pomeni, da se je delovna storilnost v kolektivu dvignila za 7,3% nad načrtovano.

● Tradicionalna tiskovna konferenca Iskre ob zaključnem računu je ugodno odmevala v sredstvih javnega obveščanja. Rezultate poslovanja in ocene za naprej so objavili številni slovenski pa tudi jugoslovanski časopisi. Tako beograjski Privredni pregled poudarja, da so po besedah predsednika Lasiča, rezultati zadovoljivi. To se nanaša predvsem na 3,4% rast proizvodnje in 17,8% rast izvoza, kar je Iskri omogočilo zadržati tretje mesto med jugoslovanskimi izvozniki. Gorenjski Glas pa komentira, da predstavniki Iskre opozarjajo na nekatere neustrezne ukrepe gospodarske politike, zaradi česar je padla tudi Iskrina poslovna uspešnost. Gre predvsem za divjanje inflacije, neselektivno monetarno politiko in neustrezno obravnavanje konvertibilnega izvoza.

● Skoraj vsi časopisi so objavili informacijo o največjih jugoslovanskih izvoznikih za leto 1985 po podatkih beogradskega inštituta za zunanjo trgovino. Sarajevski Energoinvest je tudi lani ostal na prvem mestu. Na tuje tržišče je prodal za 343,9 milijonov dolarjev blaga. Sledi mu ladjedelnica Split, na tretjem mestu pa je SOZD Iskra z izvozom v vrednosti 213 milijonov dolarjev, kar je le za milijon dolarjev manj, kot znaša izvoz splitske ladjedelnice.

● Tudi pri največjem izvozniku na Goriškem Iskri-Avtoelektriki napovedujejo težave. Vprašanje je, če bodo lahko uresničili izvozni načrt za 21 milijonov dolarjev izvoza. Trenutno imajo še dovolj repromateriala, opozarjajo pa, da se bodo težave slej ko prej pojavile.

● Gospodarski vestnik je pod oznako Aktualno objavil neke vrste konjunktorni barometer, v katerem so sodelovali predstavniki številnih slovenskih organizacij združenega dela. Med njimi je bil tudi predsednik KPO SOZD Iskra Boris Lasič, ki je med drugim opozoril, da so predvideni ukrepi finančne konsolidacije gospodarstva zelo škodljivi. Ob vseh težavah z nemogočim deviznim sistemom in monetarno kreditnim sistemom, je opozoril še na neurejenost razmer, ki še povečujejo zmedo nevednosti. Vsi ukrepi so nestrokovno pripravljeni, nedodelani, stalno pa govorimo o prehodnih obdobjih. Zdi pa se, če vsa ta prehodna obdobja seštejemo, daje to največji del časa v katerem živimo. Tudi če je sedanji sistem slab in nestrokoven, pa prav neurejenost povzroča še dodatno škodo. Danes noben pravni subjekt v Jugoslaviji ne more podpisati zunanjetrgovinske pogodbe, za katero bi lahko z gotovostjo trdil, da bo veljala več, kot en dan. Niti najosnovnejših sestavin za pogodbe ni mogoče zagotoviti. Na večini pristojnih, ali polpristojnih instanc je najbolj običajen odgovor »ne vemo«.

● Gorenjski glas piše, da bo Ljubljanska banka pomagala pri razvoju Iskre. V Sloveniji namreč deluje konzorcij bank za uresničevanje razvojnih programov SOZD Iskra. Temeljne banke naj bi Iskri odobrile 2 milijardi 359 milijonov posojil, predračunska vrednost vseh Iskrinih naložb pa znaša 8 milijard 357 milijonov dinarjev. Gre za štiri večje projekte: gradnjo obrata v tovarni specialnih električnih rotacijskih strojev na Predmeji, za povečanje proizvodnje v Iskrini Avtoelektriki v Novi Gorici, za modernizacijo tovarne elektromotorjev v Spodnji Idriji in kranjski Telematiki zaradi podražitve projekta Iskra 2000. Temeljna banka se bo letos in prihodnje leto vključila v financiranje razvojnih projektov Iskre s 453,1 milijona dinarjev posojil.

Iz tujega strokovnega tiska

Budilka

Prijetno doživetje pri jutranjem bujenju obljublja neka firma z novo vrsto specialnega kronometra, ali po naše kar budilke. Budilka s kremenčevim kristalom ima sicer podoben izgled kot klasična vrsta, vendar ima še odprtino, iz katere odseva projektor trenutni čas na strop. Komur se zjutraj ne ljubi obračati v postelji in prižigati luči, odpre le veke in pogleda na strop, kjer je projiciran čas. Če pa lastnik nove budilke priključi še ustrezen adapter na električno omrežje, budilka stalno projicira na strop točen čas, brez adapterja pa le na pritisk na ustrezno tipko.

Ionizator

Tistim, ki trpe zaradi vremenskih sprememb, se obetajo boljši časi. V Zahodni Nemčiji so izdelali piramide »svežega zraka«, v katerih se skriva ionizator. Gre za elektronsko napravo v obliki piramide, ki daje negativno nabite delce —

ione. Le-ti blažilno vplivajo na občutljive ljudi, zlasti tiste z migreno in astmo. Naprava sicer ni nikakva novost in tudi pri nas jo že izdelujejo, vendar poudarja nemški proizvajalec, da ne oddaja škodljivega ozona — kisikovih delcev.

Nova vodna tehnilca

Obrtniki, ki pri delu rabijo vodne tehnilce — vodoravnice, imajo na voljo novo mini izvedbo tehnilca. Gre za en štirioglati in en pokončni model, ki predstavlja celoto. Obe vodni tehnilci merita silno natančno in bosta zanesljivo izpodrinili skoraj meter dolge profesionalne merilnike. Obe vodni tehnilci je moč tudi pritrditi.

Žaga za kosti

Družino žag je dopolnila zdaj tudi posebna električna žaga za rezanje kosti. Konstruirana je precej drugače, vendar še vedno temelji na verigi. Le-ta pa se samo na treh mestih dotika zobnikov. Ni

več trenja, zato je tudi odveč mazalno olje. Za mesarje, ki jo uporabljajo vsak dan, pomeni to prihranek dva do tri litre mazalnega olja dnevno, mimo tega pa nova žaga ne onesnažuje okolja.

Sončna celica

Bodoči porabniki baterij bodo rešeni nakupa vedno novih baterij. Na tržišču je namreč električni polnilnik s sončnimi celicami, ki napolni štiri nikelkadmijeve baterije naenkrat in ta postopek ponovi celo do tisočkrat. Mini polnilnik ne potrebuje nikakega priključka na omrežje, zadostuje mu pogled v sonce, če tega ni pa tudi v oblačno nebo. Čas polnjenja je odvisen od jakosti sonca, oz. svetlobe in niha od 2 do 14 ur. Cena je zaradi serijske izdelave zelo ugodna.

Ročni tajnik

Tisti, ki imajo doma osebne računalnike, lahko prenesejo podatke na terminal, ki ga nosijo v

obliki ročne ure. Naprava, podobna uri, meri tudi čas, hrani pa tudi spominsko zmogljivost 2 kilobytov in podatkovni čas 10 sekund. Naprava si zapomni 80 terminov za leto dni naprej. Ob programiranem času pokaže na zaslonu ustrezno informacijo, kot so telefonske številke, letalske zveze, rojstne dneve itd. Na uri z vsemi časovnimi področji sveta je moč razbrati dejanski čas v 80 različnih mestih.

Sejalnik

Vrtnarji, ki vsako leto sejejo različna semena, imajo vedno isto težavo, kako posejati semena v natančnih medrednih razdaljah. Na tržišču se je zato pojavila ročna naprava z dolgim držajem in kolescem, ki spušča semena na razdaljah, ki jih lahko poljubno naravnajo. Trije predali, označeni z rdečo, rumeno in črno barvo, so namenjeni različnim velikostim semen.

Zbral, prevedel
in priredil
Marjan Kralj

Inovator Drago Lemut:

Odnos do inovatorjev še vedno vprašljiv

Že nekaj let potekajo v naši družbi velike propagandne aktivnosti za oživljanje inventivne dejavnosti. Tudi geslo o opiranju na lastne moči naj bi služilo spodbujanju nemirnega človekovega duha k ustvarjanju novih dosežkov na različnih področjih življenja in dela, ti pa naj bi prispevali k razreševanju splošne gospodarske krize. Vendar so agitatorji in organizatorji uresničevanja zamisli o razvijanju inventivne dejavnosti in tudi inovatorji sami, naleteli na nekatere ovire, med drugim tudi take, ki izhajajo iz zapletenosti človeških značajev.

Ljudje, ki so se že pred propagandno aktivnostjo ukvarjali z inovacijami, so ob novih spodbudah seveda začutili povsem nov smisel, ki je vplival na ustvarjalni polet. Vendar so zaradi svoje nravi še vedno nekako odrinjeni od obstoječe družbene hierarhije monolitnih pogledov. S te strani so inovatorji pogosto ocenjeni kot vaze zazrti čudaki, posebneži v množici »normalnih« ljudi pa tudi kot pohlepni lovci na denar.

Take ocene so seveda zabloda moloumnih in ozkosrčnih ljudi. V resnici so inovatorji ljudje s povsem normalnimi psihofizičnimi lastnostmi, le njihov moto življenja in dela je drugačen. Po glavah se jim ne podijo misli o tem, kako najbolj lagodno preživeti delovni dan ob kavici in različnih družabnostih lahkotnejše vrste, ampak misli, v katerih mrgoli množica matematičnih formul, elektronov in podobnih reči, ki nazadnje iz navidez nemogočega naredijo resničnost. Inovatorji so torej ljudje, ki s svojim ustvarjalnim znanjem in logičnim razmišljanjem izboljšujejo obstoječe in dano, s tem pa korak za korakom spreminjajo svet, da nam bo v njem vsem bolje.

Brez upoštevanja vsega naštetega pogosto zaidemo v slepo ulico, ko tehtamo pravilnost in smiselnost posameznih inventivnih predlogov. Ujeti v svoje tehnobirokratske poglede, ki se jih kajpak praviloma sploh ne zavedamo, upravljamo iz dneva v dan milijarde dinarjev, ko se ne znamo odločiti o kvaliteti in aktualnosti posameznih plodov inventivne dejavnosti. Namesto da bi kar najhitreje ocenili vrednost predloga in ga vpeljali v proizvodnjo, se z inovatorji v nedogled prerekamo in zahtevamo nove in nove dokaze ter natančno preverjena predvidevanja o vrednosti prihranka. Znanstvena eksaktnost takih preverjanj je seveda nesmisel, pri doseganju tega cilja pa nas čas največkrat prehit.

Tudi inovator Drago Lemut je eden tistih naših sodelavcev, ki si je v opisanem kolesju nabral nekaj svetlih, še več pa grenkih izkušenj.

Trenutno je zaposlen v DS Komerciala in sicer v prodajnem oddelku telefonskih aparatov in garnitur. O pogovoru z njim sem začel razmišljati ob naštetih razglabljanjih sodelavcev o množični inventivni dejavnosti, ki naj ne bo zgolj posnetek variante iz dežele vzhajajočega sonca, temveč naj bo realna in ustrezna za prostor in čas, v katerem živimo. Spominjamo se, da je Drago Lemut večkrat takole dejal:

»Vsa prizadevanja družbe in marljivih organizatorjev inventivne dejavnosti v Telematiki bodo zaman, dokler ne bomo razvili pravega odnosa do dela, etike in zavesti.«

Ne samo Lemutovi ustvarjalnosti, temveč tudi neverjetni vztrajnosti in trmi gre zasluga, da so bile uresničene in dokazane mnoge njegove tehnične izboljšave, ki so večinoma že v proizvodnji, ali pa na to še čakajo. Vendar pa moramo vzporedno povedati, da je bilo zaradi nerazumevanja pristojnih do njegovih predlogov po nepotrebnem izgubljenih prek 600 milijonov dinarjev.

Preidimo k razgovoru z našim inovatorjem!

— Preden začneva obravnavati vaše ustvarjalne dosežke, nam najprej predstavite svoje mnenje o inventivni dejavnosti na splošno.

»Inventivna dejavnost je plod in nadgradnja stvarnega in marljivega dela na določenem področju. Najprej moraš v samo bistvo spoznati nek tehnološki izdelek in ko začneš z njim dihati in živeti, začneš ugotavljati tudi njegove napake in pomanjkljivosti. Nastane nujnost, da jih odpraviš.

Ne bom podrobneje razlagal, kaj pomeni inventivno razmišljanje, saj je bilo o tem že dovolj napisanega v našem glasilu Telematika. Nekoliko več bom spregovoril o razvedanosti te dejavnosti v naši delovni organizaciji. Menim, da je inventivna dejavnost pri nas slabo razširjena in to kljub dobro napisanemu pravilniku, ki ureja to področje. Prav veliko inovatorjev v Telematiki ni, kar je po svoje tudi ilustracija

ravni naše trenutne zavesti. Pri tem pa na drugi strani ne moremo trditi, da so vsi naši izdelki na visoki kvalitetni ravni. Te ravni brez inventivne dejavnosti seveda ne bomo izboljšali.«

— Predstavite nam vaše dosežanje inventivne dosežke. Kakšen prihranek prinašajo?

»Moji dosežki se nanašajo predvsem na kakovost in pocenitev telefonskega aparata ETA 80. Več predlaganih izboljšav je danes že v proizvodnji, vendar pa formalno-pravno še niso rešene. Tako sem v zvezi s kvaliteto telefonskega aparata rešil problem pozivnika in sicer z možnostjo priključitve stranskega zvonca. Na govornem delu aparata sem predlagal zamenjavo tantal kondenzatorjev z elektroliti, saj so slednji bistveno cenejši in bolj kakovostni. Na govorni del se nanaša tudi poenotenje tiskanega vezja, ki je bilo prej za vsakega kupca drugačno — kar je povsem razumljivo, če poznamo zahteve domačih in tujih PTT organizacij. V zvezi s tiskanim vezjem je tudi rešitev za odpravo radijskih motenj v občutljivih krajih. Naj omenim še predlog, ki se ne nanaša na elektrono telefonskega aparata — zamenjavo klasičnih vijakov s samoreznimi. Lahko bi našel še nekaj predlogov, vendar so manj pomembni.

Z izračunavanjem prihrankov so težave, ker so nekateri direktno izračunljivi, drugi pa ne. Po podatkih ustreznih služb TOZD Terminali znašajo dosedanj prihranki več kot 140 milijonov dinarjev in sicer glede na planirano količino telefonskih aparatov v letu 1985.

Pri tem bi rad povedal, da sem več časa in energije, kot za iskanje samih rešitev, porabil za dokazovanje izboljšav. Nabrali in napisati sem moral takšno množico dokazov in dopisov, da sem na primer za enega od predlogov porabil kar šest let, preden je dobil zeleno »zeleno luč«. Tolikšno dokazovanje stvari, ki jih svetovni proizvajalci že dolgo uporabljajo v svojih izdelkih, je povsem absurdno.«

Inovator Drago Lemut

— Omenili ste težave pri realizaciji vaših idej. Zakaj mislite, da niste imeli ustrezne podpore pri uvajanju vaših zamisli v proizvodnjo?

»Že na začetku sva ugotovila, da inovatorji razmišljamo drugače, morda bolj radikalno od uradnih stališč TOZD, ali koga drugega. Prav od tod pa je navadno največ nasprotovanj. Verjetno bi razloge za to lahko iskali v obremenjenosti s preteklostjo, oz. v napačnih odločitvah struktur, ki pa imajo žal veliko vpliva v obstoječi hierarhiji. Rezultat takega odnosa je na dlani: kot inovator prinašaš dokaz za dokazom, ob tem pa mineva dragocen čas. S takim načinom delovanja še dolgo ne bomo zrelo tehnološka družba, ki zre v novo informacijsko dobo.

Naj za primer navedem samo ušodo predloga o poenotenju tiskanega vezja. Zamisel sem oddal v letu 1982, v proizvodnji se je pojavila leto kasneje, vse do danes pa še ni prišlo do pravno-formalne rešitve predloga, verjetno zato, ker ni možno izračunati prihranka, medtem pa so vrh tega prijavo tudi neke »založili«.

Pri tem je vprašanje odškodnine manj bistveno, pomemben pa je odnos do inovatorja. Namesto da bi ga spodbujali k nadaljnjemu razmišljanju in ustvarjanju, ga le zatrejo. S tem nastane nepotreben konflikt, ki se potem razvija v slogu »kdo bo koga«, oz. »kdo je močnejši«. Navsezadnje človeku prekupi in poseže po načinu, ki ni priljubljen: vse skupaj dobi svoj epilog na sodišču združenega dela.«

— Vaše inventivno delovanje se nadaljuje tudi v DS Komerciala. Na katerih področjih?

»Tudi na novem delovnem mestu sem svojo dejavnost posvetil pocenitvi telefonskega aparata, in sicer z vidika nabavnih cen. Sicer pa je moja glavna skrb usmerjena v plasma kvalitetnega telefonskega aparata na tržišče. V bistvu šele zdaj lahko združujem znanje dveh smeri — tehnološke in ekonomske!«

Bernard Bečan

Naših štirideset let

Piše:
Dušan Željeznov

**Četrti direktor Iskre
dr. Štefan Šoba**

Razvoj tovarne po osvoboditvi

V spominski album svojemu četrtemu direktorju so Iskraši namenili ob koncu tudi posebno, kratko poglavje pod naslovom »Razvoj tovarne po osvoboditvi«. V tem poglavju so takrat zapisali:

»Maja 1945. je takoj po osvoboditvi tovarno zasedla I. tankovska divizija, ki je v tovarniških prostorih organizirala svojo delavnico. Delavci in stroji so bili zaposleni pri popravilih tankov, topov in motorov ter pri izdelovanju za to potrebnega orodja. Vzporedno s tem se je formirala centralna uprava podjetja iz borcev NOV in iz članov Centralne tehnike. Naloga nove tovarne, oz. nove uprave je bila, da poišče tiste artikle, ki jih trg potrebuje in bi jih bilo mogoče proizvajati s precej enostranskim strojnim parkom okupatorja, prilagojenega specifični proizvodnji v velikih serijah. Kot proizvodni program so bili izbrani izdelki elektrotehnike in fine mehanike, ki so najbolj ustrezali strukturi tovarne. Prvotno postavljeni proizvodni program pa je zajel preveliko število izdelkov tako, da se v da-

nih razmerah proizvodnja ni mogla harmonično razvijati in izpopolnjevati. Stanje se je začelo spreminjati z letom 1948, ko je bilo izločeno veliko število izdelkov, kot instalacijski material (razen stikal), ročno orodje, razni tehnični pribor, ure, ventili itd. Čeprav je takšno izločanje izdelkov spravilo podjetje v finančne težave, je imelo tudi pozitivne posledice. Delovni kolektiv podjetja se je namreč lahko bolj temeljito posvetil razvijanju novih proizvodov, ki so stopili na mesto izpadlih.

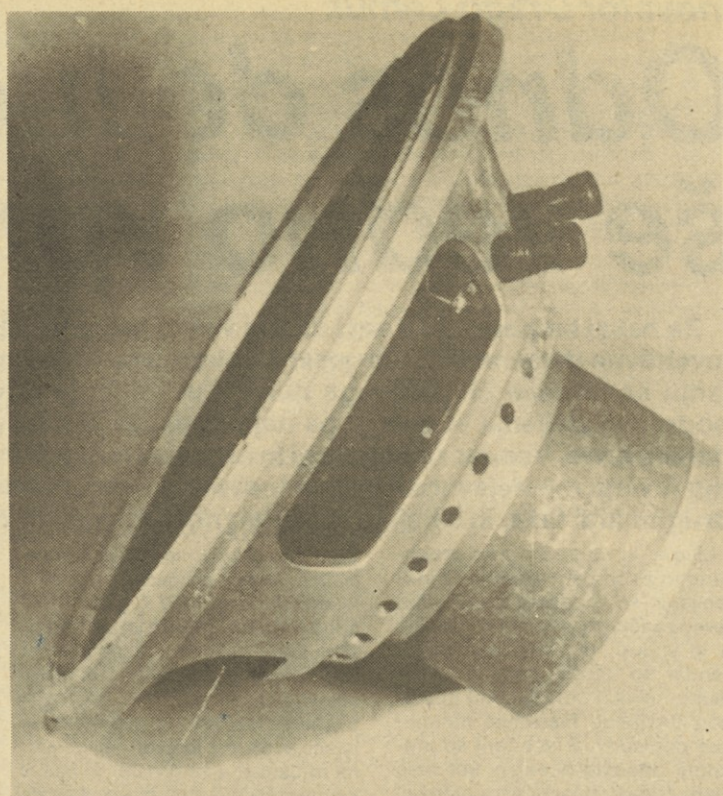
Sedanji proizvodni program obsega naslednje izdelke: kinoaparature in akustične naprave za 35 mm in 16 mm film, avtoelektroko, dinamometer, dvokolesa, električne vrtnalne stroje, merilne instrumente (ohmmetre, voltmetre, ampermetre, števec itd.), stikala, selenske usmernike in telekomunikacije (telefonske aparate in telefonske centrale).

Dne 9. septembra 1950 je prešla tovarna v upravljanje po delovnem kolektivu, s čimer je napočila nova doba v zgodovini tovarne.

Podjetje je v letih 1948 do 1951 razvilo tudi velikopotezno komunalno dejavnost s tem, da je zgradilo dva velika stanovanjska bloka na Zlatem polju s 36 stanovanji in sedem blokov na Planini s 142 stanovanji, razen tega pa še dva velika samska doma z 220 posteljami. Tudi na zemljišču ob Savi za tovarno je bilo zgrajeno pet hiš s 17 družinskimi in 18 samskimi stanovanji. V letih 1949—1950 so bile zgrajene otroške jasli z zmogljivostjo 40 otrok in industrijska kovinarska šola, iz katere je dosedaj izšlo že mnogo mladih strokovnih delavcev.

Naša tovarna opravlja pionirsko delo na tehničnem področju elektrotehnike, fine mehanike in telekomunikacij, ker so taki proizvodi pri nas novi in jih v naši državi prej niso izdelovali. S tem pomaga ustvarjati gospodarsko moč naše socialistične domovine, krepi samozavest našega delavskega razreda in dviga blaginjo delovnega ljudstva.

Za konec pričevanja o četrtem direktorju pa navedimo še njegove besede, ki jih je zapisal ob desetletnici Iskre 1956 leta v svojem

prispevku za slavnostno številko glasila Iskra pred tridesetimi leti:

»Skromen je bil moj delež pri razvoju Iskre, vendar mi je ostalo delo v njenem kolektivu v najprijetnejšem spominu. Komaj smo se dobro spoznali, še obletnice nisem dočakal in že sem moral drugam.

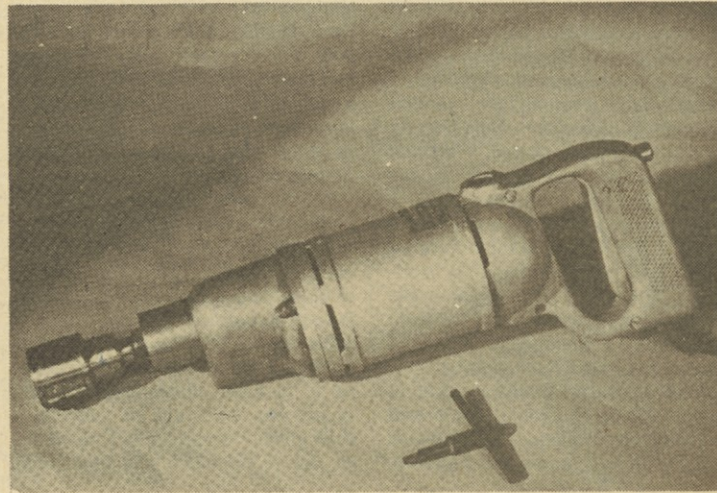
Ko me je tov. Franc Leskošek-Luka na seji delavskega sveta predstavil, mi je bilo tesno pri srcu. Novi obrazi, vprašujoči pogledi in že prvi dan vrstetežav! Komajdober korak smo napravili iz administrativnega planskega gospodarstva v svobodnejše ekonomske odnose in organi delavskega upravljanja še niso obvladali vseh zapletenih nalog v organizaciji proizvodnje, načinu nagrajevanja, v zagotovitvi proizvodnega materiala ter v osvajanju domačega in tujega trga.

Mislil, da je kolektiv tudi v tem kratkem času mojega sodelovanja dosegel lepe uspehe: predvsem so

bili doseženi dobri uspehi v boljši organizaciji proizvodnje tako, da je iz meseca v mesec naraščala. Nadalje v osvajanju novih proizvodov. Kmalu po mojem prihodu je številčno skromen oddelek za proizvodnjo telefonskih central imel skromno slavo. Proizvedena je bila stota hišna centrala 1/10! Ko sem odhajal, je bila lepa, na novo opremljena dvorana za montažo telefonskih central že skoraj polna. Podobno je bilo tudi drugod, novi proizvodi, izboljšana organizacija, boljši pogoji dela in zavestna disciplina. V tem času je Iskra prvič uspela prodati svoje proizvode v inozemstvo.

Lepo je biti član takega kolektiva, zato mi je bilo tesno pri srcu, ko sem odhajal.

Ob deseti obletnici želim, da bi se Iskra še nadalje razvijala in, da bi iz nje zrasla vrsta novih tovarn in delavnic s področja fine mehanike in telekomunikacij.

Razgovor z Bibo Uršičevo

Igralci smo deležni podpore v svojih DO

Biba Uršič je zaposlena v ERO (električna orodja), v oddelku za nabavo. Ljubiteljsko se že trideset let ukvarja z igrilstvom in je članica Prešernovega gledališča v Kranju. V Iskri je bila dolgo vrsto let članica in predsednica komisije za kulturo.

Navadni gledalci in oboževalci različnih, zlasti tujih, igralcev si o tem poklicu mislimo samo najlepše. Ali je res tako?

»Igralski poklic je gotovo med najtežjimi, saj zahteva stalno psihično in fizično pripravljenost, discipliniranost in predanost. Osebnostno življenje mora igralec podrediti zahtevam poklica.

Blišč, ki obdaja zlasti tuje filmske zvezde, je sad propagande. Razkošje, ki nam ga ponujajo, si lahko privoščijo samo največje zvezde in teh je samo peščica v primerjavi s številom onih, ki si z igrilstvom poklicno služijo kruh. V svojem primeru seveda ne morem govoriti o poklicu, saj se s tem ukvarjam ljubiteljsko.

Že dolgo igrate v Prešernovem gledališču. Kako ste začeli?

»Začela sem igrati pred tridesetimi leti v DPD Svoboda v Kranju. Po ukinitvi Prešernovega poklicnega gledališča smo se preselili v hišo PG, kjer delamo še danes.

Prvič sem nastopila v spevoigri »Oj, to lectovo srce.«

Zadnje dni sem nekajkrat slišala, ko so igralci (Gina Lollobrigida, Mario Adorf — igral v Via Mala) izjavili, da šele zdaj, ko so starejši, lahko dobijo zaželene vloge. Ali se tudi pri nas to dogaja, ali pa je nasprotno?

»Osebnostno rada igram vsako vlogo in nimam posebnih želja. Ne vem, kako je z drugimi, a ni prijetno, če dobimo vlogo zelo mladega, ali prav starega človeka. Vendar se to redko zgodi.

Kakšne osebe najraje oživljate na odru?

»Vse.«

Je to težak poklic? Vam, ki opravljate še drugo službo v Iskri, gotovo »odžre« vsak prosti trenutek.

»Glede na status gledališča, ki ima profesionalne obveznosti, pa smo vsi (razen enega) amaterji, je to početje poleg službe precej naporno. Moram pa reči, da smo vsi igralci deležni razumevanja in podpore v delovnih organizacijah, kjer smo zaposleni. Dobimo izredne plačane dopuste in zato lahko potujemo na gostovanja v druge kraje in celo na festivale. Ob tej priložnosti bi se svojim v Iskri zaradi tega zahvalila.

Svoj igralski konjiček imamo vsi igralci radi in nam ni težko žrtvovati kaj drugega, morda tudi prijetnega.

Ali si mora igralec vse besede resnično zapomniti na pamet? Ni nobenih olajšav?

»Besedilo moramo znati od črke do črke, poleg tega pa obvladati vse odrske premike. Olajšav ni, a zgodi se, da se kdo zmoti in potem mrzlično išče izhod iz zagate. Pomagajo tudi soigralci. Občinstvo tega k sreči navadno ne opazi.«

Katera vloga vam je ostala v spominu, kot najdražja?

»Ne morem reči, katera od osemindesetih vlog mi je najljubša.«

So vam priznanja pomembna, ali pa je ljubše navdušenje gledalcev zaradi dobro odigrane vloge?

»Največje priznanje je, če so gledalci zadovoljni, a kakor drugi ljudje, sem tudi jaz vesela vsakega priznanja. Dobila sem Linhartovo značko, Linhartovo plaketo, Malo in Veliko Prešernovo plaketo, Plaketo Prešernovega gledališča in še kakšno.«

Ali sprejemanje v dvorani občutite na odru med predstavo?

»Med izvajanjem predstave je čutiti odziv občinstva. Igralci vemo, kdaj se gledalci ogrejejo. Če veje iz dvorane hlad, je občutek grozen in takšen led je zelo težko prebiti.«

Je težko igrati, ko med gledalci sedi kak nevzgojen mladeček in povzroča nemir?

»Niso samo mladi nevzgojeni in ne povzročajo samo oni nemira. Mi igramo tudi za mladino (mladinski abonmaji) in moram reči, da zanje radi igramo. Če so nemirni, pomeni, da delo zanje ni primerno in, da jih ne zanima. Da pa

bi kdo namerno motil predstavo, se zelo, zelo redko zgodi in tega ne počenjajo samo mladi.«

Bi spet stopili na odrske deske, če bi zdaj šteli petnajst pomladi?

»Verjetno bi.«

Zelo ste zaposleni. Imate veliko načrtov, želja?

»Kakih posebnih načrtov nimam. Želim pa si, da bi tudi v prihodnosti imela priložnost odigrati vsaj eno vlogo v sezoni.«

S hvaležnostjo, ker nam je z odra s svojimi soigralci nudila že toliko prijetnih kulturnih užitkov, ji to želimo. Temu svojemu ljubiteljskemu delu žrtvuje vsak svoj prosti trenutek in mislim, da v svoji skromnosti morda niti ne poudarja dovolj svojih zaslug. Čeprav je po drugi strani tudi res, da je dobra predstava sad skupinskega dela, razumevanja in pomoči vseh, od pisca, režiserja, igralcev, odskih delavcev in drugih. Lahko zapišemo, da je kolektiv Prešernovega gledališča v Kranju resnično zato uspešen in njegov del je tudi igralka Biba Uršičeva.

Zlata Volarič

Biba Uršičeva s soigralcem Janezom Dolinarjem v »Florentinskem slavniku«

Iskra

Iskra — SOZD elektrokovinske industrije, n. sol. o.,

Izobraževalni center Iskre,
61001 Ljubljana, Trg revolucije 3

razpisuje strokovno izpopolnjevanje na temi:

Temelji upravljanja in vodenja v organizacijah

in

Vodenje udeležencev v industrijskem mednarodnem trženju

Temi sodita v prvi sklop specialističnega in periodičnega strokovnega izpopolnjevanja, ki je namenjeno vsem direktorjem tržnih področij in vodjem sektorjev v izvozni dejavnosti Iskre, poslovnim delavcem, svetovalcem, kakor tudi direktorjem poslovnih enot Iskre v tujini ter vodjem komercialnih OZD v delovnih organizacijah Iskre, ki hočejo postati uspešnejši v mednarodnem trženju, s poznavanjem različnih organizacijskih sistemov in psihologije trženja.

VSEBINA:

1. Temelji upravljanja in vodenja v organizacijah
2. Vodenje udeležencev v industrijskem mednarodnem trženju
3. Poslovni primer — obravnava konkretnega primera nastopa Iskre v tujini
4. Razprava o problemih organiziranosti Iskre v mednarodnem trženju

VODJA PROGRAMA:

Jernej Velkavrh, dipl. ing. el.

ČAS IN KRAJ:

S prvim delom programa strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli dne 19. 5. 1986 ob 15. v Poljčah in bo trajal do 21. 5. 1986 do 18.15. Drugi del se bo pričel dne 5. 6. 1986 ob 8. v Škofji Loki in bo trajal do 7. 6. 1986 do 14.

PRIJAVE:

Podpisane in potrjene prijavnice pošljite najkasneje do 15. 5. 1986 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI.

Podrobnejše informacije o programu lahko dobite pri Jerneju Velkavrhju, na tel. št.: 061/213-213, int.: 13-82, o organizaciji seminarja pa pri Sonji Vrhovec, tel. št.: 061/222-212.

Iskra

Iskra — Industrija širokopotrošnih izdelkov, n. sol. o.

TOZD — Tovarna antenskih naprav —
Antene, n. sub. o.,
61360 Vrhnika, Idrijska 42

Ugoden nakup 20% popusta

Iskrinim delavcem nudimo ugoden nakup vseh tipov anten in antenskega pribora do 30. aprila 1986. Prodaja na Vrhniki, Idrijska 42 od 6. do 14. ure.

Nadaljnje informacije lahko dobite po telefonu: (061) 752-616.

Iskra

Iskra — invest servis — Vzdrževanje in tehnično upravljanje stavb, p. o.,

61000 Ljubljana, Trg revolucije 3

Skladno s prevzemom dodatnih poslovnih obveznosti na industrijskem kompleksu ISKRE v Stegnah objavlja Komisija za medsebojna razmerja naslednja prosta dela in naloge, z možnostjo sklenitve delovnega razmerja za nedoločen čas s 1. 6. 1986:

1. Izvajanje del na NTC in elektronskih aparatih

— 1 delavec

Pogoji: TT mehanik in 3 leta delovnih izkušenj na področju vzdrževanja telefonskih naprav, poskusno delo traja 2 meseca,

2. Posredovanje teleksov in telegramov

— 1 delavec

Pogoji: PTT manipulant in 6 mesecev delovnih izkušenj pri posredovanju teleksov in telegramov, poskusno delo traja 2 meseca,

3. Izvajanje poštno manipulativnih opravil

— 1 delavec

Pogoji: PTT manipulant in 1 leto delovnih izkušenj na področju poštnih manipulacij, poskusno delo traja 2 meseca,

4. Posredovanje telefonskih pogovorov

— 2 delavca

Pogoji: OŠ, tečaj za telefonista in 6 mesecev delovnih izkušenj pri posredovanju telefonskih pogovorov, poskusno delo traja 2 meseca,

5. Izvrševanje kurirskih del po lokacijah

— 1 delavec

Pogoji: OŠ, voznikiški izpit B kategorije in 3 mesece delovnih izkušenj pri podobnih delih, poskusno delo traja 2 meseca,

6. Izvrševanje receptorskih del

— 2 delavca

Pogoji: poklicna šola poljubne smeri, pasivno znanje tujega jezika in 6 mesecev delovnih izkušenj, poskusno delo traja 2 meseca,

7. Čuvanje objektov

— 4 delavci

Pogoji: poklicna šola poljubne smeri, tečaj za varnostnike in 6 mesecev delovnih izkušenj, poskusno delo traja 2 meseca,

8. Čiščenje objektov

— 15 delavcev

Pogoji: OŠ in 3 mesece delovnih izkušenj pri čiščenju objektov, poskusno delo traja 2 meseca.

Kandidate vabimo, da pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh od objave, ali se oglašijo osebno na pogovor v kadrovske službi Iskra Invest servis, Ljubljana, Trg revolucije 3.

UGODEN NAKUP

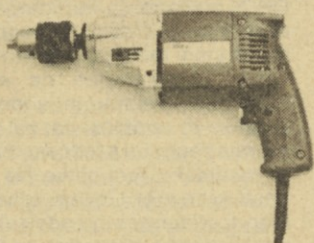
Iskra — industrija za električna orodja Kranj Prodaja v Ljubljani, Trg revolucije 3

Če ste nameravali kupiti električno ročno orodje pa tega doslej še niste storili, potem vas bo naša ponudba prav gotovo razveselila. Za 20% ceneje in na pet obrokov lahko kupite naslednje naše stroje:

Kupci z gotovino vplačajo navedeni znesek na žiro račun: 51500-601-13084, Iskra El. orodja Kranj.

V ceni je že vračunan prometni davek. V mesecu januarju je davčna stopnja povišana iz 28,9% na 30,9%.

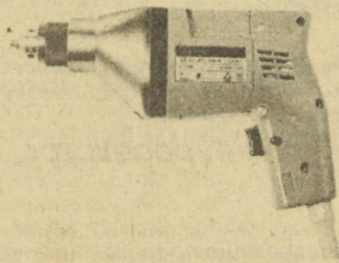
Pologa za kredit ni, letna obrestna mera na glavnico pa je 28%.

Vibracijski vrtalnik VV 508 T je ustrezno oblikovan, da ga lahko trdno in z lahkoto držimo v rokah. Njegova moč in število vrtljajev zagotavlja uspešno obdelavo najrazličnejših materialov: lesa, jekla, barvnih kovin, plastike, opečnega zidu in tudi najtršega vibrirnega betona.

30.264 din

VV 508 T: 520 W
0—540/0—1400 vrtljajev/min
30—10800/0—28000 vibracij/min
vrtanje v jeklo 10 mm, v les 20 mm, v beton 12 mm, masa 1,9 kg

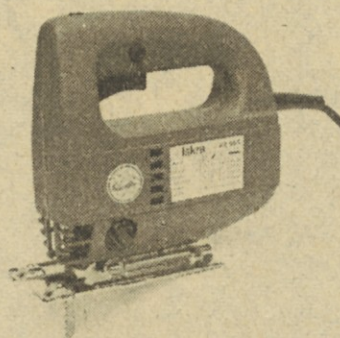
Vrtalnik VS 401 A se odlikuje po izredno majhni masi, zato zelo ustreza za najrazličnejša montažna dela

20.525 din

VS 401 A
380 W, 1600 vrtljajev/min,
Ø8 mm za jeklo, Ø15 mm za les,
1,35 kg

Povratna žaga

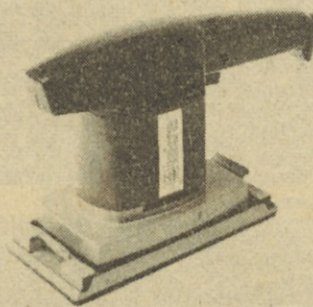
PZ — 55 A. Z njo lahko ravno in krivuljno režete vse vrste lesa, iverk, barvnih kovin, mehkega jekla, umetnih mas, gume, trdega papirja in

keramike. Režete lahko pod koti od 0 do 45°, v obeh smereh. Rezalna hitrost se nastavlja elektronsko. Elektronski regulator je izveden s povratno zvezo, kar omogoča, da se vrtilni moment pri nižji številu nihajev le malo zmanjša. Nastavite lahko nizko število nihajev žage, zato je žaga zelo ustrezna za rezanje kovin in umetnih mas. Hladilni zrak je od ventilatorja speljan do lista žage in čisti črto, po kateri žagate. 3-stopenjska nastavitve podajalnega nihanja lista žage omogoča do 100% hitrejšo žaganje.

44.925 din

Tehnični podatki: moč 420 W, hod lista 17 mm, število nihajev neobremenjenega stroja 600 — 3300/min, nastavitve kota rezanja 0 — 45°, število stopenj nihajnega delovanja 3, masa 1,7 kg.

Vibracijski brusilnik VB-23 A

Prednosti: lahek, ergonomsko oblikovan, ima dva ročaja za lažje delo, veliko število gibov za fino obdelavo, tiho deluje, skoraj brez tresljajev, ima aretirni gumb za trajno delovanje in je dvojno izoliran v skladu z evropskim standardom

28.798 din

160 W, 18000 gibov v min., krog brušenja 2,6 mm, brusna površina 92 x 190, velikost papirja 92 x 230 mm, masa 1,9 kg

Na voljo sta še močnejša vibracijska brusilnika VB 43 A in VB 45 A, oba po ceni **59.690 din**

Informacije in pogodbe dobite v Kranju pri Beti Bolka (22 221, int.: 28 — 51) in v Ljubljani pri Veri Dolinšek (213 — 213, int.: 15 — 95).

Iskra

Iskra — industrija za avtomatiko, Ljubljana, n. sub. o.,
TOZD — Projektiranje in gradnja sistemov, o. sub. o.,
61000 Ljubljana, Stegne 15b

Komisija za delovna razmerja oglašja prosta dela in naloge

Samostojnega projektanta razvijalca orodij, ali konstrukterja projektanta za orodja

Pogoji: visoka, ali višja izobrazba strojne smeri, 3 leta delovnih izkušenj pri konstruiranju orodij, poskusno delo 90 dni, osebni dohodek od 121.000 do 143.500 din

Vodje skladišč

Pogoji: komercialni tehnik, 3 leta delovnih izkušenj, poskusno delo 90 dni, osebni dohodek 108.000 din

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjega dela naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi v kadrovske službi na gornji naslov. Kandidate bomo o izbiri obvestili najpozneje v 30 dneh po končanem zbiranju ponudb.

Zahvale

Ob smrti mojega očeta

Jožeta Štera

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem v TOZD Stikala, TOZD Števci — duroplasti in pakirnica in TOZD Vzdrževanje — vzdrževanje merilne opreme, za podarjeni venec, denarno pomoč, izraze sožalja ter za številno spremstvo na njegovi zadnji poti

sin Janez z družino

Ob smrti dragega očeta in moža

Vinka Mrgoleta

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem v TOZD Vzdrževanje za podarjeno cvetje, izraze sožalja ter spremstvo na njegovi zadnji poti

sin Jože, hči Nada in žena Ana

Iskreno se zahvaljujem delovni organizaciji Iskra ZORIN in vsem Iztokovim sodelavcem za izkazano sočustvanje in materialno pomoč ob njegovi mnogo prerani in nepričakovani smrti. Lepa hvala za objavo v Delu, prelepo cvetje in za spremstvo ob njegovi zadnji poti. Mnogo nam pomeni to, ker ste pokazali, da ste ga imeli radi. Za vse iskrena hvala!

Družina Sirec

Upokojenci

Konec februarja se je istekla dolga delovna doba Magdi Satler, delavki novogoriške Iskre Avtoelektrike, tovarna generatorjev in elektronike. V delovno sredino je prišla že 1. oktobra 1968, se hitro spoprijela z delovnimi operacijami na liniji tuljav, liniji alternatorja, nazadnje pa je zbirala in obračunavala osebni dohodek delavcev v TOZD. Aktivna ni bila le na delovnem mestu, pač pa tudi v raznih samoupravnih organih in DPO, predzadnje mandatno dobo pa je bila celo predsednica sindikata v temeljni organizaciji. Odveč je poudarjati, da je bila med sodelavkami in sodelavci cenjena in spoštovana, žal jih je morala zapustiti predčasno zaradi invalidske upokojitve. Na slavnosti, ki so jo obslovesu pripravili Magdi sodelavci in sodelavke, je bila izražena prenekatera želja, naj pride ob vsaki ponujeni priložnosti še na obisk, v spomin na predano delo pa so ji poklonili rože in spominsko darilo.

(M. R.)

Zahvale

Ob odhodu v pokoj se vsem sodelavcem in sodelavkam v Iskri Kibernetiki TOZD Orodjarna — Tehnična kontrola najlepše zahvaljujem za prelepo darilo in pristrčne čestitke, vsem pa želim še mnogo uspehov pri nadaljnjem delu

Mira Jerman

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem TOZD Vzdrževanje, posebno gradbene delavnice, za izražene dobre želje ob upokojitvi in prejeto darilo. Vsem želim še mnogo delovnih uspehov

Alojzij Novak

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem Tovarne stikal za številna in lepa darila.

Še posebna zahvala pa gre tehnični kontroli za tako domiselno darilo, ki simbolično predstavlja vsa moja delovna leta.

Še enkrat hvala vsem in vam želim veliko delovnih uspehov

Jožica Pelko

Vsredo, 2. aprila so se v TOZD Trženje, delovne organizacije Avtomatika z naslenjimi besedami poslovili od nadvse priljubljene sodelavke Katarine Karičnik, ki po 19. letih dela v Iskri, čeprav še vedno mladostna, odhaja v pokoj:

»Od leta 1967, ko si prišla v Iskro, si ostala naša zvesta sodelavka. Najprej si delala v PSO — Biroja za avtomatizacijo železnic, kot referent, pozneje kot knjigovodja in zadnjih 9 let v nabavi. Ker se je Iskra in z njo Avtomatika v vseh teh letih intenzivno reorganizirala, TOZD, kjer si delala, niti ne bi naštevati. Vsa ta leta si bila naša dobra in vesela sodelavka. V še tako neprijetnih okoliščinah si ohranila svojo in našo dobro voljo. Ker pa čas beži in te nismo mogli prepričati, da bi še naprej ostala med nami, se ti danes, ob tej priložnosti zahvaljujemo za tvoj delovni in človeški doprinos in ti želimo, da preživiš v krogu svojih vnukov veliko veselih ur. V našem krogu boš vedno dobrodošla!«

Kam z mokrim perilom?

Omislimo si praktični, zložljivi sušilnik, ki ga lahko ob lepem vremenu postavimo na balkon, ob slabem vremenu pa v kopalnico. Na zložljivem sušilniku sušimo predvsem manjše kose perila. Če postavimo stojalo nad kopalno kad, lahko obesimo tja tudi neožeto perilo iz sintetičnih vlaken, ki ga nam pozneje ni potrebno likati. Sušilnikov je več vrst, izberemo si tistega, ki najbolj ustreza našim zahtevam.

Perilo hitro operemo, bolj počasi pa ga potem sušimo. Če imamo vrt, ali dvorišče in, če je vreme lepo, potem pač napnemo vrv in obesimo perilo. Suši se na soncu in vetru, navzame se svežega vonja, da ga je pravi užitek zložiti v omaro. V mestih pa je zrak pogosto onesnažen, perilo se med sušenjem umaže s sajami in z dimom. Tudi vreme nam nagaja in neredko dežuje prav takrat, ko bi radi posušili oprano perilo.

Zato pogosto sušimo perilo v zaprtih prostorih. Nekatere večje stanovanjske hiše imajo posebne sušilnice. Včasih pa lahko v sušilnico preuredimo tudi podstrešje, ali klet. Če nimamo ustreznega prostora za sušenje perila in, če nam je pogosto hoja po stopnicah odveč, sušimo perilo na balkonu, ali v kopalnici. Tja postavimo praktično zložljivo stojalo. Ko ga ne potrebujemo več, ga spravimo, ko je zloženo, zavzame prav malo prostora. Zložljivo stojalo lahko prenašamo iz kopalnice na balkon in nazaj. Ker je nizko in ne sega čez

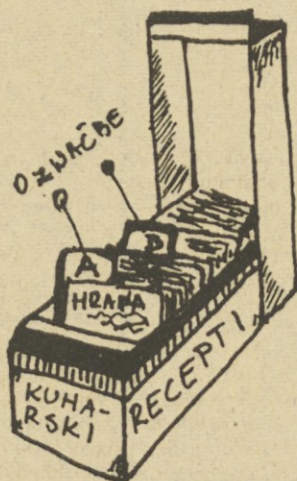
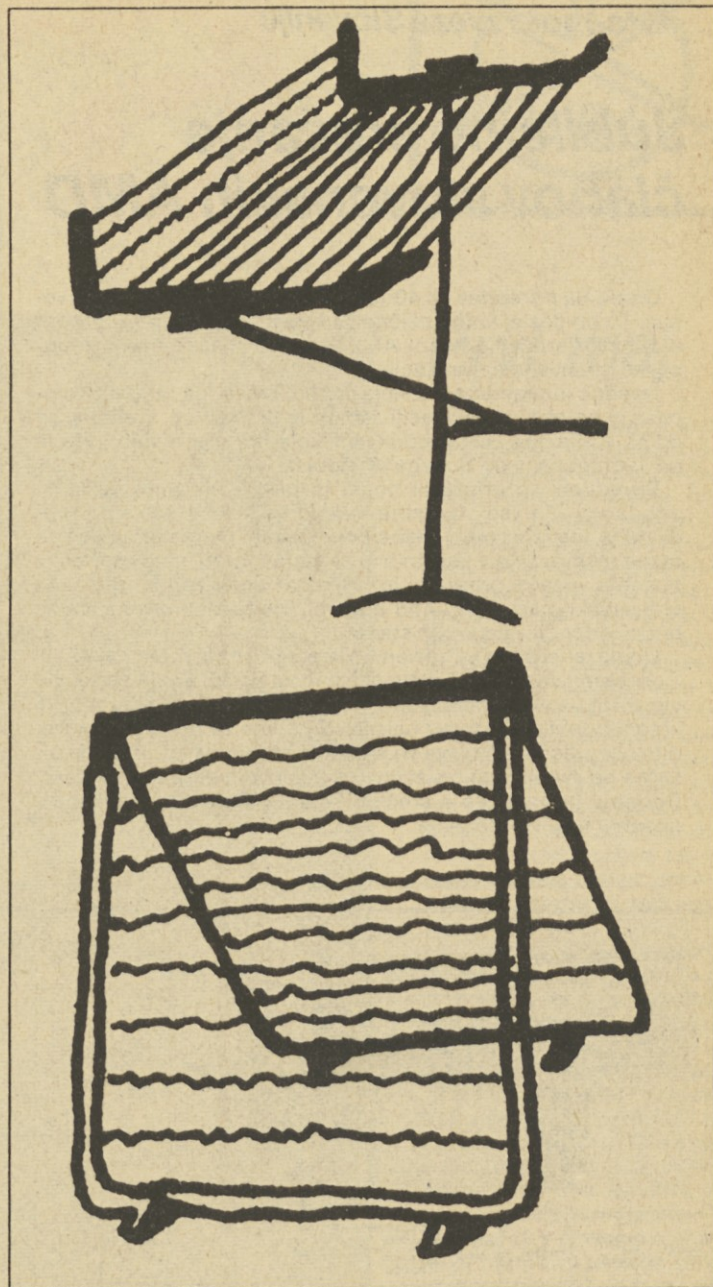
balkonsko ograjo na balkonu ni nenehne razstave obešenega perila, ki kazi zunanji videz stanovanjske hiše. Ko kupujemo zložljivo stojalo, pazimo, da je trdno in zanesljivo in, da zanesljivo stoji na tleh. Stojalo, ki se v trgovini zamaje že ob najrahljšem sunku, se bo prevračalo tudi na balkonu, ko bo zapihal veter. Ko se stojalo prevrne pa se perilo umaže in znova ga moramo oprati.

Stojalo naj bi bilo tako veliko, da na njem lahko razgrnemo tudi pulover in ga posušimo, ne da bi ga obesili. Stojala so primerna za sušenje manjših kosov perila. Rjuhe in druge večje kose perila pa hitreje posušimo na napeti vrvi.

V kopalnici, ki jo ustrezno zračimo lahko namestimo na steno sušilnik z vrvmi, ki jih po potrebi izvlečemo in napnemo na nasprotno steno. Ko sušilnika ne potrebujemo, ga potisnemo k steni.

Običajno namestimo tak sušilnik nad kopalno kad, saj tako lahko obesimo nanj tudi neožeto perilo in voda odteka v kad.

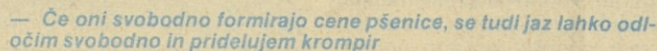
Nekateri zložljivi sušilniki so oblikovani tako, da jih lahko postavimo na rob kopalne kadi. Tudi na teh sušilnikih, ki so zložljivi in ne zavzemajo veliko prostora lahko čez noč odcedimo in posušimo neožeto perilo, na primer sintetiko, ki nam je potem ni treba likati.

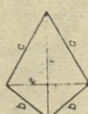

Kuharski recepti v škatli

Kam shranimo kuharske recepte, ki se nam zdijo dovolj dobri, da jih želimo večkrat uporabiti? Če jih prepisujemo v zvezek, nimamo takšnega pregleda, kot če popišemo recepte na kartončke in jih vložimo v ustrezno veliko škatlo. Škatla naj ima tudi pokrov, da se listi z recepti ne zamastijo. Med snopiče listkov vložimo malo višje listke z napisom, za pripravo katere vrste hrane veljajo recepti. Skupaj zberemo recepte za pripravo mesnih jedi, zelenjavnih jedi, prilog, sladice...

Udeleženci bodo v Crikvenico lahko prišli z avtobusi, vlaki, ali z osebnimi vozili. Iz 15 slovenskih mest bo 30. aprila odpeljalo sto avtobusov, 1. maja zjutraj pa bodo tisti z osebnimi vozili v koloni odpotovali izpred hale Tivoli. Cene za praznično prireditev so ugodne. Prijave za srečanje sprejemajo turistične pisarne pri Avto-moto društvih in v poslovnih enotah Kompas. Dodatne informacije o srečanju članov AMD so objavljene v posebni izdaji Motorevijske.

						ISKRA	DVOM-LJIVEC	ZNANI ITAL. DIRIGENT (ARTURO)	REKA V VZHODNI FRANCIJI	ITAL. IGRALKA MASSARI	BOMBAŽNA TKANINA ZA BLAZINE	NEPRIMERNO NAREJENE BESEDE	PREDMET RAZPRAVE PREDAVANJA
					VRSTA NOGAVIC OTOK V JADRANU		PISEC LEPEGA SLOGA OLIVER LAURENCE						
ISKRA	PLASTIČNA MASA	PIŠTOLA	DRAG KAMEN	MREŽASTA TKANINA KRAJ PRI POREČU		PIERRE CURIE		PETER ERŽEN	PRVA ŽENSKA SEDEŽ EKONOMA				
JAVNI NASTOP PROTI ČEMU						STENA OBLOGA VLADIMIR NAZOR					MONGOL. VLADAR		
PLAKAT					CESTNI OKLIJUK				NOGOMET. KLUB TONE SVETINA				
OBRI					JUŽNOAM. INDIJANCI DEL POSODE		RATKA RALKA ANTON TROST						
ZAČIMBA			DALMATINSKO MOŠKO IME	ENAKI ČRKI NEMŠKI AVTO		GLAV. M. MORAVSKE ČSSR	NORVEŠKI RAZISKOV. NEPRAVI OČE						
TINE LOGAR		BEOTIJEČ SOSS			ITAL. SKLAD. INDIJSKI HRAST					GRŠKA ČRKA	PEVSKI ZBOR ARGON		
SLOV. PISATELJ NA KMETIH							CELJE	MUSLIMAN. SVETO MESTO VEZNIK					
SLOV. PESNIK (DRAGOTIN)					POBUDNIK								
URANOV SATELIT					PRIPOMBE TOLMAČENJE ČESA						SESTAVIL RUDI MURN		

Tone Frantar

Nujno prodam električno kitaro s kovčkom. Cena 8,5 M. Informacije po tel.: 213-213, int. 34-69, popoldne: (061) 722-443.

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra — SOZD elektrokovinske industrije — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika Miloš Pavlica, odgovorni urednik Dušan Željeznov, tehnični urednik Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. — Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23 — telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica — Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.